URGANCH DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI
URGENCH STATE PEDAGOGICAL INSTITUTE
УРГЕНЧСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

“XORIJIY TILLARNI O‘QITISHDA INTEGRATIV YONDASHUV: INNOVATSIYALAR VA ILG‘OR TAJRIBALAR” MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN

INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE ON THE TOPIC “AN INTEGRATIVE APPROACH TO TEACHING FOREIGN LANGUAGES: INNOVATIONS AND BEST PRACTICES”

“ИНТЕГРАТИВНЫЙ ПОДХОД К ОБУЧЕНИЮ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ: ИННОВАЦИИ И ЛУЧШИЕ ПРАКТИКИ” МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

1-qism

Urgench, Uzbekistan, 2026

HURMATLI
DEAR
УВАЖАЕМЫЙ(АЯ)

Sizni **“Xorijiy tillarni o‘qitishda integrativ yondashuv: innovatsiyalar va ilg‘or tajribalar”** mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjumanda ishtirok etishga taklif etamiz.

We invite you to participate in the international scientific and practical conference **“An integrative approach to teaching foreign languages: innovations and best practices”.**

Приглашаем вас принять участие в международной научно-практической конференции на тему **«Интегративный подход к обучению иностранным языкам: инновации и лучшие практики ».**

ANJUMAN O‘Z ISHINI 2026-YILNING
15-APREL KUNI SOAT 10:00 DA BOSHLAYDI
RO‘YXATGA OLISH SOAT 9:00 DAN BOSHLANADI.

THE CONFERENCE WILL START
ON APRIL 15, 2026 AT 10:00 A.M.
REGISTRATION STARTS AT 9:00 A.M.

КОНФЕРЕНЦИЯ НАЧНЕТСЯ
15 АПРЕЛЯ 2026 ГОДА В 10:00.
РЕГИСТРАЦИЯ НАЧИНАЕТСЯ В 9:00.

MANZIL: Xorazm viloyati, Urganch shahri, UrDU ARM binosi
ADDRESS: Hamid Olimjon ko‘chasi, 14-uy.
АДРЕС:

ID Conference: **870 1198 1210**
Code: **348637**

UO‘K 622.532
KBK 81.2

“**Xorijiy tillarni o‘qitishda integrativ yondashuv: innovatsiyalar va ilg‘or tajribalar**” mavzusidagi Xalqaro ilmiy-amaliy anjumani materiallari. 1-qism [Matn]: to‘plam / jamoa -Urganch: “Xorazm” nashriyoti, 2026. – 736 b.

Mas’ul muharrirlar: Radjapova F.A. – f.f.n., dotsent
Samandarov M. I. – dotsent v.b
Eshchanova X.X. - p.f.f.d (PhD) dotsent v.b
Kutlimuratova N. - p.f.f.d (PhD)

Tahrir hay’ati raisi: Abdullayev D.N.-t.f.d., professor

Tahrir hay’ati: Xujamuratov U.R – t.f.f.d, (PhD) dotsent
Xajiyeva D. A. – f.f.f.d, dotsent
Eshchanova G. X . – f.f.f.d., dotsent v. b.
Yakubova Sh. E. – p.f.f.d (Phd) dotsent
Atajanova D.U. - p.f.f.d (PhD) dotsent
Absalamov T.T. - p.f.f.d (PhD) dotsent

Taqrizchilar: Xodjaniyazov S. U. – p.f.d., professor
Abdazimov A. A. – p.f.f.d. (PhD)

Prezidentimizning 2022-yil 29-yanvardagi **“2022-2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”**gi farmonida ijtimoiy soha, xususan, ta’lim va ilm-fan sohalarini takomillashtirish, innovatsion loyiha va tashabbuslarni qo‘llab — quvvatlashning zamonaviy mexanizmlarini joriy etish borasida qator vazifalar belgilangan. Shu vazifalarni amalga oshirish maqsadida 2026-yil **15-aprel** kuni Urganch davlat pedagogika institutida **“Xorijiy tillarni o‘qitishda integrativ yondashuv: innovatsiyalar va ilg‘or tajribalar”** mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallaridan iborat. To‘plamdan joy olgan tezislarda keltirilgan ma’lumotlarning to‘g‘riligiga mualliflar javobgardirlar.

ISBN 978-9910-5156-9-9
© “Xorijiy tillarni o‘qitishda integrativ yondashuv: innovatsiyalar va ilg‘or tajribalar. 1-qism”
© “Xorazm” nashriyoti, 2026.

1 SHO‘BA

CURRENT ISSUES OF THE INTEGRATIVE APPROACH IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION.

Abdullayev Diyorjon Nodirjon o‘gli
Urganch davlat pedagogika instituti rektori v.b.,
tarix fanlari doktori, professor

KIRISH SO‘ZI

Hurmatli anjuman ishtirokchilari, muhtaram olimlar, professor-o‘qituvchilar, aziz mehmonlar!

Avvalo, Sizlarni Urganch davlat pedagogika instituti nomidan “Xorijiy tillarni o‘qitishda integrativ yondashuv: innovatsiyalar va ilg‘or tajribalar” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman boshlanishi bilan samimiy muborakbod etishga ijozat bergaysiz. Ushbu nufuzli anjuman ilm-fan va ta’lim sohasida muhim ahamiyat kasb etishini alohida ta’kidlab o‘tmoqchiman.

Dear participants of the conference, respected scholars, professors, teachers, and distinguished guests!

First of all, please allow me, on behalf of Urgench State Pedagogical Institute, to warmly welcome you to the International Scientific and Practical Conference on “Integrative Approach in Teaching Foreign Languages: Innovations and Best Practices.” I would like to emphasize that this conference plays an important role in the development of science and education.

Bugungi globallashuv jarayonlari jadallik bilan kechayotgan bir davrda xorijiy tillarni mukammal o‘rganish va samarali o‘qitish masalasi har qachongidan ham dolzarbdir. Ayniqsa, integrativ yondashuv asosida ta’limni tashkil etish, fanlararo hamkorlikni kuchaytirish hamda innovatsion pedagogik texnologiyalarni keng joriy etish orqali ta’lim sifatini yangi bosqichga olib chiqish bugungi kunning ustuvor vazifalaridan biridir.

Today, in the era of rapid globalization, the issue of effective learning and teaching foreign languages has become more important than ever. In particular, applying integrative approaches, strengthening interdisciplinary cooperation, and introducing innovative pedagogical technologies are key priorities for improving the quality of education.

Mazkur anjumanning Filologiya fakulteti tomonidan tashkil etilayotgani alohida e’tiborga loyiqdir. Ushbu fakultet jamoasi xorijiy tillarni o‘qitish metodikasi, tilshunoslik, tarjimashunoslik va madaniyatlararo kommunikatsiya yo‘nalishlarida salmoqli ilmiy natijalarga erishib, malakali mutaxassislarni tayyorlashda munosib hissa qo‘shib kelmoqda.

It is worth noting that this conference is organized by the Faculty of Philology. The faculty has achieved significant results in the fields of language teaching methodology, linguistics, translation studies, and intercultural communication, and continues to contribute greatly to training qualified specialists.

Bugungi anjuman o‘z mohiyatiga ko‘ra nafaqat ilmiy fikr almashish maydoni, balki turli mamlakatlar tajribasini o‘rganish, ilg‘or pedagogik g‘oyalarni muhokama qilish hamda innovatsion yondashuvlarni amaliyotga tatbiq etish imkonini beruvchi muhim platformadir. Ishonchim komilki, ushbu muloqotlar natijasida xorijiy tillarni o‘qitishning yangi samarali modellari va metodlari shakllanadi.

This conference is not only a platform for academic discussion, but also an opportunity to learn from international experience, exchange advanced ideas, and apply innovative approaches in practice. I strongly believe that discussions will lead to the development of new and effective models and methods in foreign language teaching.

Shuningdek, bugungi kunda ta’lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni keng joriy etish, sun’iy intellekt vositalaridan samarali foydalanish hamda interaktiv metodlarni qo‘llash orqali o‘quvchilarning til o‘rganishga bo‘lgan qiziqishini oshirish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu jihatdan, anjuman doirasida ilgari suriladigan g‘oyalar va takliflar katta amaliy ahamiyatga ega

bo‘lishiga ishonaman.

Today, it is very important to integrate digital technologies into education, use artificial intelligence tools effectively, and apply interactive methods to increase students’ interest in learning languages. In this regard, I believe that the ideas and proposals presented at this conference will have strong practical value.

Hurmatli ishtirokchilar!

Bugungi uchrashuvimiz ilm-fan, ta’lim va xalqaro hamkorlikni yanada mustahkamlash yo‘lida muhim qadam bo‘lib xizmat qiladi. Sizlarning boy tajribangiz va ilmiy yondashuvlaringiz ushbu anjumanning muvaffaqiyatli o‘tishiga katta hissa qo‘shadi.

Dear participants!

Today’s meeting is an important step toward strengthening science, education, and international cooperation. Your valuable experience and academic contributions will greatly support the success of this conference.

Fursatdan foydalanib, anjumanda ishtirok etayotgan barcha xorijiy va mahalliy olimlarga, hamkor tashkilotlarga hamda ushbu tadbirni tashkil etishda faol ishtirok etgan Filologiya fakulteti jamoasiga o‘z minnatdorligimni bildiraman.

I would like to express my sincere gratitude to all international and local scholars, partner organizations, and the Faculty of Philology for their efforts in organizing this important event.

Barchangizga mustahkam sog‘liq, ilmiy faoliyatingizda yuksak muvaffaqiyatlar, izlanishlaringizda omad tilayman. Anjuman ishiga esa samarali muhokamalar va mazmunli natijalar tilab qolaman.

I wish all of you good health, great success in your academic activities, and good luck in your research. I also wish this conference productive discussions and meaningful outcomes.

E’tiboringiz uchun rahmat!

Thank you for your attention!

Madraximova Feruza Ruzimbayevna
Abu Rayhon Beruniy nomidagi
Urganch davlat universiteti rektori,
pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

KIRISH SO‘ZI

Hurmatli anjuman ishtirokchilari, aziz mehmonlar!

Avvalo, sizlarni Abu Rayxon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti nomidan “Xorijiy tillarni o‘qitishda integrativ yondashuv: innovatsiyalar va ilg‘or tajribalar” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjumanda chin dildan qutlashdan mamnunman. Mazkur nufuzli anjuman ilm-fan va ta’lim sohasida samarali muloqot maydoni bo‘lib xizmat qilishiga ishonaman.

Dear participants of the conference, distinguished guests!

First of all, on behalf of Urgench State University named after Abu Rayhan Beruni, I am pleased to warmly welcome you to the International Scientific and Practical Conference on “Integrative Approach in Teaching Foreign Languages: Innovations and Best Practices.” I believe this conference will serve as an effective platform for academic dialogue.

Bugungi globallashuv davrida xorijiy tillarni mukammal o‘rganish nafaqat shaxsiy rivojlanish, balki davlatlararo hamkorlikni mustahkamlash, ilm-fan va innovatsiyalarni

rivojlantirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Shu bois ta’lim tizimida zamonaviy, samarali va integrativ yondashuvlarni keng joriy etish bugungi kunning ustuvor vazifalaridan biridir.

In today’s era of globalization, mastering foreign languages is not only important for personal development, but also for strengthening international cooperation and advancing science and innovation. Therefore, introducing modern, effective, and integrative approaches in education is one of the key priorities today.

Mazkur anjuman xorijiy tillarni o‘qitishda ilg‘or pedagogik texnologiyalarni qo‘llash, innovatsion metodlarni amaliyotga joriy etish hamda xalqaro tajribalarni o‘rganish va almashish uchun muhim ilmiy platforma hisoblanadi. Ishonchim komilki, bu yerda bildiriladigan fikr-mulohazalar va ilmiy natijalar ta’lim sifatini yanada oshirishga xizmat qiladi.

This conference serves as an important scientific platform for applying advanced pedagogical technologies, implementing innovative methods, and exchanging international experience. I strongly believe that the ideas and research results shared here will contribute to improving the quality of education.

Bugungi kunda ta’lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni keng joriy etish, sun’iy intellekt imkoniyatlaridan samarali foydalanish hamda interaktiv metodlarni qo‘llash orqali o‘quvchilarning til o‘rganishga bo‘lgan qiziqishini oshirish alohida ahamiyat kasb etmoqda. Shu nuqtai nazardan, anjuman doirasida ilgari suriladigan taklif va tashabbuslar katta amaliy ahamiyatga ega bo‘ladi.

Today, integrating digital technologies into the educational process, effectively using artificial intelligence, and applying interactive methods play a crucial role in increasing students’ interest in learning languages. In this regard, the ideas and initiatives presented at this conference will have strong practical importance.

Anjumanda ishtirok etayotgan nufuzli olimlar, professor-o‘qituvchilar, tadqiqotchilar va amaliyotchilarga o‘z minnatdorchiligimni bildiraman. Sizlarning ilmiy izlanishlaringiz va tajribangiz yosh avlodni har tomonlama yetuk va raqobatbardosh mutaxassislar etib tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi.

I would like to express my sincere gratitude to all distinguished scholars, professors, researchers, and practitioners participating in this conference. Your academic work and experience play an important role in educating a competent and competitive younger generation.

Barchangizga mazkur anjuman ishida muvaffaqiyat, samarali ilmiy munozaralar va yangi g‘oyalar tilayman. Anjumanimiz mazmunli, samarali va natijador o‘tsin!

I wish you all success in this conference, productive discussions, and new ideas. May our conference be meaningful, effective, and successful.

E’tiboringiz uchun rahmat!

Thank you for your attention!

XORIJIY TILLARNI O‘QITISHDA INTEGRATIV YONDASHUVNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI

Abdullayev Diyorjon Nodirjon o‘gli
Urganch davlat pedagogika instituti rektori v.b.,
tarix fanlari doktori, professor

Annotatsiya. Mazkur maqolada xorijiy tillarni o‘qitishda integrativ yondashuvning nazariy asoslari, uning pedagogik mohiyati hamda amaliyotda qo‘llash usullari keng tahlil qilinadi. Integrativ yondashuv asosida ta’lim jarayonini tashkil etish orqali o‘quvchilarning kommunikativ kompetensiyasi, mustaqil fikrlashi va ijodiy yondashuvi rivojlanishi ilmiy asosda yoritiladi. Shuningdek, fanlararo integratsiya, madaniyatlararo kommunikatsiya va zamonaviy pedagogik texnologiyalar uyg‘unligi orqali samarali natijalarga erishish imkoniyatlari ochib beriladi.

Kalit so‘zlar: integrativ yondashuv, xorijiy til o‘qitish, fanlararo integratsiya, kommunikativ kompetensiya, pedagogik innovatsiya, madaniyatlararo muloqot, interaktiv metodlar.

Kirish

Hozirgi globallashuv davrida xorijiy tillarni o‘rganish nafaqat ta’limiy ehtiyoj, balki ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning muhim omiliga aylangan. Xalqaro hamkorlikning kengayishi, axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi hamda ilm-fan sohasidagi integratsiya jarayonlari til bilishni zamonaviy mutaxassisning ajralmas kompetensiyasiga aylantirmoqda. Shu sababli xorijiy tillarni o‘qitish tizimi ham yangicha yondashuvlarni talab etmoqda.

An’anaviy o‘qitish metodlari ko‘proq grammatik bilimlarni berishga yo‘naltirilgan bo‘lsa, bugungi kunda asosiy e’tibor o‘quvchilarning real kommunikativ vaziyatlarda tilni qo‘llay olish qobiliyatiga qaratilmoqda. Bu esa o‘z navbatida integrativ yondashuvni taqozo etadi. Integrativ yondashuv o‘quv jarayonini kompleks tizim sifatida ko‘rib, til o‘rganishni boshqa fanlar, madaniyat va hayotiy tajribalar bilan uzviy bog‘lashni nazarda tutadi.

Shuningdek, zamonaviy pedagogik nazariyalar - konstruktivizm, kompetensiyaviy yondashuv va kommunikativ metodika - integrativ yondashuvning metodologik asosini tashkil etadi. Bu esa o‘quvchilarni passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantirish, ularning mustaqil bilim olish ko‘nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi.

Asosiy qism

Integrativ yondashuvning pedagogik mohiyati

Integrativ yondashuv ta’lim jarayonida turli bilim sohalarini o‘zaro uyg‘unlashtirishga asoslanadi. Bu yondashuv o‘quvchilarda tizimli fikrlashni shakllantirishga xizmat qiladi. Xorijiy til o‘qitishda integratsiya tilni faqat lingvistik birlik sifatida emas, balki ijtimoiy-madaniy hodisa sifatida o‘rganishni nazarda tutadi.

Mazkur yondashuv doirasida xorijiy tilni samarali o‘rgatish bir qator muhim kompetensiyalarning o‘zaro uyg‘un rivojlanishini talab etadi. Avvalo, lingvistik kompetensiya o‘quvchining til tizimini - grammatika qoidalari, leksik birliklar, fonetika va sintaktik tuzilmalarni egallashini anglatadi. Bu komponent tilning asosiy poydevori bo‘lib xizmat qiladi va nutqni to‘g‘ri shakllantirish imkonini beradi. Shu bilan birga, kommunikativ kompetensiya o‘quvchining real

muloqot jarayonida til birliklaridan maqsadga muvofiq foydalanish qobiliyatini ifodalaydi. Ushbu kompetensiya orqali o‘quvchi o‘z fikrini aniq, ravon va samarali tarzda ifodalashni o‘rganadi.

Bundan tashqari, sotsiolingvistik kompetensiya tilni turli ijtimoiy vaziyatlarda mos ravishda qo‘llashni nazarda tutadi. Ya’ni, nutq jarayonida suhbatdoshning yoshi, ijtimoiy mavqei, madaniyati va muloqot sharoitini hisobga olish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa tilni nafaqat to‘g‘ri, balki o‘rinli qo‘llashni ta’minlaydi. Yana bir muhim komponent - madaniyatlararo kompetensiya bo‘lib, u o‘quvchining o‘rganilayotgan tilga oid madaniyat, qadriyatlar, urf-odatlar va ijtimoiy normalarni tushunish hamda ularga hurmat bilan yondashish qobiliyatini shakllantiradi.

Ushbu kompetensiyalarning o‘zaro integratsiyasi natijasida o‘quvchi tilni nafaqat nazariy jihatdan egallaydi, balki uni real hayotiy vaziyatlarda samarali qo‘llay oladigan, madaniyatlararo muloqotga tayyor bo‘lgan shaxs sifatida shakllanadi. Natijada, integrativ yondashuv o‘quvchining intellektual, kommunikativ va ijtimoiy rivojlanishini kompleks tarzda ta’minlaydi.

Fanlararo integratsiya va uning imkoniyatlari

Fanlararo integratsiya xorijiy til darslarini mazmunan boyitadi. Masalan:

- tarix mavzulari orqali o‘quvchilar tarixiy voqealarni xorijiy tilda muhokama qiladi;
- geografiya orqali mamlakatlar haqidagi bilimlarini kengaytiradi;
- adabiyot orqali esa tilning badiiy imkoniyatlarini o‘rganadi.

Bunday integratsiya o‘quvchilarning bilimlarini real hayot bilan bog‘laydi. Natijada ular tilni alohida fan sifatida emas, balki amaliy vosita sifatida qabul qiladi.

Integrativ yondashuv asosida qo‘llaniladigan metodlar

Amaliyotda integrativ yondashuvni samarali tatbiq etish uchun bir qator zamonaviy pedagogik metodlardan keng foydalaniladi. Ushbu metodlar o‘quvchilarning nafaqat til bilimlarini, balki ularning mustaqil fikrlash, muammo yechish va muloqot qilish ko‘nikmalarini ham kompleks rivojlantirishga xizmat qiladi. Xususan, loyiha asosida ta’lim (Project-Based Learning) metodida o‘quvchilar muayyan mavzu doirasida mustaqil yoki jamoa shaklida tadqiqot olib boradi, ma’lumotlarni tahlil qiladi va yakunda o‘z loyihasini xorijiy tilda taqdim etadi. Bu jarayon o‘quvchilarning izlanish faoliyatini faollashtirib, ularni axborotni tanlash, qayta ishlash va taqdim etish kabi muhim akademik ko‘nikmalar bilan qurollantiradi. Shu bilan birga, mazkur metod o‘quvchilarda javobgarlik hissi, vaqtni boshqarish va jamoaviy hamkorlik kabi kompetensiyalarni ham shakllantiradi.

Muammoli ta’lim (Problem-Based Learning) esa o‘quvchilarga oldindan tayyor bilim berish o‘rniga, ularni muammoli vaziyatga duch keltirish orqali mustaqil fikrlashga undaydi. Bunda o‘quvchilar berilgan muammoni tahlil qiladi, turli yechim variantlarini ishlab chiqadi va ularni xorijiy tilda asoslab beradi. Ushbu metod tanqidiy va mantiqiy fikrlashni rivojlantirish bilan birga, o‘quvchilarning nutqiy faolligini ham oshiradi. Ayniqsa, real hayotga yaqin vaziyatlarning qo‘llanilishi o‘rganilayotgan tilni amaliy jihatdan mustahkamlashga yordam beradi.

Rolli o‘yinlar (Role Play) metodi ham integrativ yondashuvning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Bu metod orqali o‘quvchilar turli ijtimoiy rollarni bajarib, real hayotiy muloqot vaziyatlarini modellashtiradi. Masalan, mehmonxonada suhbat, savdo jarayoni yoki ish intervyusi kabi holatlar sahnalashtiriladi. Natijada o‘quvchilar o‘z nutqini erkin ifodalashga, dialog va monologlarni tabiiy tarzda qurishga o‘rganadi. Ushbu metod ayniqsa kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda yuqori samaradorlikka ega bo‘lib, o‘quvchilarning psixologik to‘siqlarini kamaytiradi.

Bundan tashqari, CLIL (Content and Language Integrated Learning) yondashuvi til va boshqa fanlarni integratsiyalash orqali o‘qitishni nazarda tutadi. Bu yondashuvda o‘quvchilar, masalan, geografiya, biologiya yoki tarix kabi fanlarni xorijiy tilda o‘rganadi. Natijada til o‘rganish jarayoni mazmun bilan boyitiladi va o‘quvchilar tilni real bilimlarni egallash vositasi sifatida qabul

qiladi. CLIL yondashuvi o‘quvchilarning nafaqat til ko‘nikmalarini, balki fanlararo bilimlarini ham rivojlantirib, ularning akademik saviyasini oshiradi.

Umuman olganda, ushbu metodlarning integratsiyalashgan holda qo‘llanilishi o‘quv jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Ular o‘quvchini passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantirib, uning bilim olish jarayonidagi faolligini, motivatsiyasini va natijadorligini ta’minlaydi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, xorijiy tillarni o‘qitishda integrativ yondashuvni qo‘llash ta’lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Ushbu yondashuv o‘quvchilarning bilimini chuqurlashtirish bilan birga, ularning kommunikativ, ijtimoiy va madaniy kompetensiyalarini ham rivojlantiradi.

Integrativ yondashuv asosida tashkil etilgan ta’lim jarayoni o‘quvchini faol subyektga aylantiradi, uni mustaqil fikrlashga va real hayotiy vaziyatlarda tilni qo‘llashga o‘rgatadi.

Kelgusida ushbu yondashuvni raqamli texnologiyalar bilan uyg‘unlashtirish, metodik bazani boyitish va o‘qituvchilarning malakasini oshirish muhim vazifa bo‘lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavkat Mirziyoyev (2017). Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent: O‘zbekiston.
2. Shavkat Mirziyoyev (2020). Yangi O‘zbekiston strategiyasi. Toshkent.
3. Shavkat Mirziyoyev (2019). Oliy Majlisga Murojaatnoma. Toshkent.
4. David Nunan (2003). Practical English Language Teaching. New York: McGraw-Hill.
5. Jack C. Richards & Theodore S. Rodgers (2001). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press.
6. H. Douglas Brown (2007). Principles of Language Learning and Teaching. New York: Pearson Education.
7. Jeremy Harmer (2007). How to Teach English. Harlow: Pearson Longman.
8. Do Coyle, Philip Hood & David Marsh (2010). CLIL: Content and Language Integrated Learning. Cambridge: Cambridge University Press.
9. Lev Vygotsky (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press.
10. Jean Piaget (1972). The Psychology of the Child. New York: Basic Books.
11. Rod Ellis (2003). Task-Based Language Learning and Teaching. Oxford: Oxford University Press.
12. Council of Europe (2001). Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR). Cambridge: Cambridge University Press.
13. UNESCO (2013). *ICT in Education: A Critical Literature Review and Its Implications*. Paris.
14. O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi (2021). Xorijiy tillarni o‘qitishni rivojlantirish bo‘yicha me’yoriy hujjatlar to‘plami. Toshkent.

PERSPECTIVES OF CORPUS-BASED APPROACH IN TEACHING ENGLISH FOR ADULT LEARNERS IN UZBEKISTAN

Djumabaeva Jamila Sharipovna,
National University of Uzbekistan
DSc, professor

Abstract. This article explores the perspectives of the corpus-based approach in teaching English to adult learners in Uzbekistan. It examines the theoretical foundations of corpus linguistics and its pedagogical significance within modern language education. Special attention is given to data-driven learning, authentic language exposure, and the role of digital corpora in enhancing linguistic competence. The study highlights the advantages of corpus-based instruction, including improved vocabulary acquisition, grammatical accuracy, learner autonomy, and communicative competence. The paper also discusses practical applications of corpus tools in vocabulary teaching, grammar instruction, error analysis, and curriculum design. Furthermore, it addresses the challenges associated with implementing corpus-based methodologies in Uzbekistan, such as limited technological resources, insufficient teacher training, and the lack of locally developed corpora. The research concludes that integrating corpus linguistics into English language teaching can significantly improve the effectiveness of adult education and align national educational practices with international standards.

Keywords: corpus linguistics; corpus-based approach; data-driven learning; English language teaching; adult learners; EFL; authentic materials; digital education; learner autonomy.

Annotatsiya. Mazkur maqolada O‘zbekistonda katta yoshdagi tinglovchilarga ingliz tilini o‘qitishda korpusga asoslangan yondashuvning istiqbollari tahlil qilinadi. Unda korpus lingvistikasining nazariy asoslari hamda zamonaviy til ta’limi tizimidagi pedagogik ahamiyati yoritiladi.

Kalit so‘zlar: korpus lingvistikasi; korpusga asoslangan yondashuv; ma’lumotlarga asoslangan ta’lim; ingliz tilini o‘qitish; katta yoshdagi o‘quvchilar; raqamli ta’lim; autentik materiallar.

Аннотация. В данной статье рассматриваются перспективы корпусно-ориентированного подхода в обучении английскому языку взрослых обучающихся в Узбекистане. Анализируются теоретические основы корпусной лингвистики и её педагогическое значение.

Ключевые слова: корпусная лингвистика; корпусно-ориентированный подход; обучение на основе данных; преподавание английского языка; взрослые обучающиеся; цифровое образование.

INTRODUCTION

In recent decades, the teaching of English as a foreign language has undergone significant transformation due to globalization, digitalization, and the growing demand for effective communication. In Uzbekistan, educational reforms emphasize improving foreign language instruction, particularly for adult learners. One of the most promising innovations in this field is the corpus-based approach, which relies on authentic language data derived from electronic corpora. This article examines the prospects, advantages, and challenges of implementing corpus-based methodologies in teaching English to adult learners in Uzbekistan.

Theoretical Foundations of Corpus-Based Language Teaching

Corpus linguistics is the study of language through large, structured collections of texts. It provides insights into real-life language use and enables educators to analyze frequency, collocations, and grammatical patterns. The theoretical basis of corpus-based teaching is closely related to data-

driven learning (DDL), where learners independently explore linguistic data. This approach aligns with communicative and learner-centered methodologies and supports evidence-based language instruction.

Importance for Adult Learners

Adult learners are typically goal-oriented and benefit from practical and relevant learning experiences. Corpus-based instruction provides authentic materials and promotes analytical thinking, making it particularly effective for this group. It enhances vocabulary acquisition, grammatical accuracy, and learner autonomy while fostering critical thinking and independent learning skills.

Application in Uzbekistan

The integration of corpus linguistics into English language teaching in Uzbekistan is gradually developing. International corpora such as the British National Corpus (BNC) and the Corpus of Contemporary American English (COCA) are widely used in higher education. Corpus-based approaches assist in vocabulary teaching, grammar instruction, error analysis, and curriculum development, ensuring that learners acquire practical and authentic language skills.

Advantages of Corpus-Based Approach

The corpus-based approach offers numerous benefits, including authenticity, frequency awareness, learner autonomy, improved accuracy, and technological integration. It supports digital learning environments and aligns with global educational standards, making it particularly relevant for modern language education.

Challenges and Limitations

Despite its advantages, the implementation of corpus-based methodologies in Uzbekistan faces several challenges. These include limited technological resources, insufficient teacher training, lack of locally developed corpora, and limited integration into educational curricula. Addressing these challenges is essential for the successful adoption of corpus-based teaching practices.

Future Perspectives

The future of corpus-based language teaching in Uzbekistan is promising. Continued educational reforms, digitalization, and international collaboration will facilitate the development of national learner corpora and promote the integration of corpus tools into English language education. These advancements will enhance the effectiveness of adult learning and align national standards with global practices.

CONCLUSION

The corpus-based approach represents a significant innovation in teaching English to adult learners in Uzbekistan. By providing authentic language data and promoting learner autonomy, it enhances the quality and effectiveness of language education. With adequate institutional support and technological development, corpus linguistics has the potential to transform English language teaching and contribute to the advancement of adult education in Uzbekistan.

References

1. Biber D., Conrad S., Reppen R. Corpus Linguistics: Investigating Language Structure and Use. – Cambridge: Cambridge University Press, 1998.
2. McEnery T., Hardie A. Corpus Linguistics: Method, Theory and Practice. – Cambridge: Cambridge University Press, 2012.
3. Sinclair J. Corpus, Concordance, Collocation. – Oxford: Oxford University Press, 1991.
4. Hunston S. Corpora in Applied Linguistics. – Cambridge: Cambridge University Press, 2002.
5. Granger S. Learner Corpora in Language Teaching and Learning // Annual Review of Applied Linguistics. – 2003. – Vol. 23. – P. 123–145.
6. Lado R. Linguistics across Cultures. – Ann Arbor: University of Michigan Press, 1957.
7. McCarthy M. Touchstone: From Corpus to Course Book. – Cambridge: Cambridge University

Press, 2004.
8. Uzbekistan. Decree of the President of the Republic of Uzbekistan No. PQ-5117. – Tashkent, 2021.

INTEGRATIVE MODEL OF PEDAGOGICAL CULTURE QUALITIES AND REFLECTIVE-METHODOLOGICAL MECHANISMS FOR ITS DEVELOPMENT

Radjapova Feruza Abdullayevna
Dean of the Faculty of Philology,
Urgench State Pedagogical Institute,
PhD, Associate Professor

Abstract. This article examines the essence and content of pedagogical culture, its structural components, and its integrative model based on a scientific and theoretical approach. The role of reflective and methodological mechanisms in the development of pedagogical culture, their interrelation, and their impact on the effectiveness of the educational process are analyzed. In the course of the research, a systematic approach to the formation and development of pedagogical culture has been developed, and practical recommendations have been proposed.

Keywords: *pedagogical culture, integrative model, reflection, methodological mechanisms, professional competence, quality of education, pedagogical activity.*

Annotatsiya. Ushbu maqolada pedagogik madaniyatning mazmun-mohiyati, uning tarkibiy tuzilmasi hamda integrativ modeli ilmiy-nazariy asosda yoritilgan. Pedagogik madaniyatni rivojlantirishda reflektiv va metodik mexanizmlarning o‘rni, ularning o‘zaro uyg‘unligi hamda ta’lim samaradorligiga ta’siri tahlil qilingan. Tadqiqot davomida pedagogik madaniyatni shakllantirish va rivojlantirishga doir tizimli yondashuv ishlab chiqilgan hamda amaliy tavsiyalar taklif etilgan.

Kalit so‘zlar: *pedagogik madaniyat, integrativ model, refleksiya, metodik mexanizmlar, kasbiy kompetensiya, ta’lim sifati, pedagogik faoliyat.*

Аннотация. В данной статье раскрываются сущность и содержание педагогической культуры, её структурные компоненты, а также интегративная модель на основе научно-теоретического подхода. Проанализирована роль рефлексивных и методических механизмов в развитии педагогической культуры, их взаимосвязь и влияние на эффективность образовательного процесса. В ходе исследования разработан системный подход к формированию и развитию педагогической культуры, а также предложены практические рекомендации.

Ключевые слова: педагогическая культура, интегративная модель, рефлексия, методические механизмы, профессиональная компетентность, качество образования, педагогическая деятельность.

Xorijiy tillarni o‘qitishda integrativ yondashuv: innovatsiyalar va ilg‘or tajribalar

Zamonaviy ta’lim tizimi tub o‘zgarishlar bosqichini boshdan kechirmoqda. Globallashuv, axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi hamda jamiyat ehtiyojlarining ortib borishi pedagog faoliyatiga nisbatan yangi talablarni yuzaga keltirmoqda. Bugungi kunda pedagog nafaqat bilim beruvchi mutaxassis, balki shaxsni rivojlantiruvchi, ijtimoiy qadriyatlarni shakllantiruvchi va ta’lim jarayonini samarali tashkil etuvchi yetakchi subyekt sifatida namoyon bo‘ladi. Shu nuqtai nazardan, pedagogik madaniyat tushunchasi alohida ilmiy va amaliy ahamiyatkasb etadi.

Pedagogik madaniyat o‘qituvchining kasbiy faoliyatida namoyon bo‘ladigan bilim, ko‘nikma, qadriyatlar va shaxsiy sifatlarning yaxlit tizimini ifodalaydi. Uni chuqur o‘rganish va samarali rivojlantirish pedagogik faoliyat sifatini oshirishning muhim omillaridan biridir. Shu bois pedagogik madaniyatni integrativ model asosida tadqiq etish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

Mazkur tadqiqotda tizimli yondashuv asosiy metodologik tamoyil sifatida qo‘llanildi. Shuningdek, qiyosiy tahlil, ilmiy umumlashtirish, pedagogik kuzatuv hamda reflektiv tahlil metodlaridan foydalanildi. Pedagogik madaniyat tushunchasini ochishda zamonaviy pedagogika va psixologiya fanlarining nazariy qarashlariga tayanildi.

Tadqiqot jarayonida pedagogik madaniyatning tarkibiy qismlari o‘zaro bog‘liqlikda o‘rganildi hamda ularning integratsiyasi asosida yagona model ishlab chiqildi. Reflektiv va metodik mexanizmlarning mazkur modeldagi o‘rni alohida tahlil qilindi.

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, pedagogik madaniyat murakkab va ko‘p komponentli tizim sifatida namoyon bo‘ladi. Uning asosiy tarkibiy qismlariga kognitiv, aksiyologik, faoliyat, kommunikativ va reflektiv komponentlar kiradi. Kognitiv komponent pedagogning nazariy bilimlari va kasbiy tayyorgarligini ifodalaydi. Aksiyologik komponent esa pedagogning qadriyatlari, e’tiqodlari va kasbga bo‘lgan munosabatini aks ettiradi. Faoliyat komponenti o‘qitish metodlari va texnologiyalarini samarali qo‘llash ko‘nikmalarini o‘z ichiga oladi. Kommunikativ komponent pedagog va o‘quvchi o‘rtasidagi samarali muloqotni ta’minlaydi. Reflektiv komponent esa pedagogning o‘z faoliyatini tahlil qilish va baholash qobiliyatini ifodalaydi.

Mazkur komponentlarning o‘zaro uyg‘unligi pedagogik madaniyatning integrativ modelini shakllantiradi. Ushbu model pedagogik faoliyatni tizimli tashkil etish, uning samaradorligini oshirish va pedagog shaxsining kasbiy rivojlanishini ta’minlashga xizmat qiladi. Integrativ modelning muhim jihati shundaki, u pedagogik madaniyatni statik holatda emas, balki dinamik jarayon sifatida ko‘rib chiqadi. Bu esa pedagogning doimiy ravishda o‘z ustida ishlashi va rivojlanishini talab etadi.

Pedagogik madaniyatni rivojlantirishda reflektiv mexanizmlar muhim o‘rin tutadi. Refleksiya pedagogga o‘z faoliyatini tahlil qilish, kuchli va zaif tomonlarini aniqlash hamda faoliyatini takomillashtirish imkonini beradi. Reflektiv jarayonlar orqali pedagog o‘z tajribasini qayta ko‘rib chiqadi, xatolar ustida ishlaydi va yangi yondashuvlarni shakllantiradi. Bu esa kasbiy kompetensiyaning oshishiga olib keladi.

Metodik mexanizmlar esa pedagogik madaniyatni rivojlantirishning amaliy asosini tashkil etadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo‘llash, interfaol metodlardan foydalanish, innovatsion yondashuvlarni joriy etish pedagogik faoliyat samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, malaka oshirish kurslari, seminar va treninglar pedagoglarning kasbiy rivojlanishida muhim rol o‘ynaydi. Tajriba almashish va hamkorlik faoliyati esa pedagogik madaniyatni boyitadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, reflektiv va metodik mexanizmlarning o‘zaro uyg‘unligi pedagogik madaniyatni rivojlantirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Agar pedagog faqat metodik jihatdan rivojlanib, reflektiv tahlilni e’tibordan chetda qoldirsa, uning faoliyati yuzaki bo‘lib qoladi. Aksincha, refleksiya metodik faoliyat bilan uyg‘unlashganda yuqori natijalarga erishish mumkin.

Xulosa qilib aytganda, pedagogik madaniyat pedagogning kasbiy faoliyatini belgilovchi muhim integrativ sifatdir. Uni rivojlantirish integrativ model asosida tizimli yondashuvni talab etadi. Tadqiqot natijalari pedagogik madaniyatning ko‘p komponentli tuzilishini va ularning o‘zaro bog‘liqligini tasdiqladi.

Reflektiv va metodik mexanizmlar pedagogik madaniyatni rivojlantirishning asosiy omillari sifatida namoyon bo‘ldi. Ularning uyg‘unligi pedagogning kasbiy kompetensiyasini oshirish, ta’lim sifatini yaxshilash va o‘quv jarayonini samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Shu bois ta’lim tizimida pedagogik madaniyatni rivojlantirishga kompleks yondashuvni joriy etish muhim ahamiyatga ega.

Kelgusida mazkur yo‘nalishda empirik tadqiqotlar olib borish, pedagogik madaniyatni baholash mezonlarini ishlab chiqish hamda innovatsion metodlarni amaliyotga keng joriy etish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. V. A. Slastenin, I. F. Isaev, E. N. Shiyanov. *Pedagogika: Uchebnoe posobie dlya studentov pedagogicheskikh uchebnykh zavedeniy*. — Moskva: Akademiya, 2013.
2. A. K. Markova. *Psikhologiya professionalizma*. — Moskva: Znanie, 1996.
3. I. A. Zimnyaya. *Pedagogicheskaya psikhologiya*. — Moskva: Logos, 2004.
4. Sh. A. Abdullayeva. *Pedagogik mahorat asoslari*. — Toshkent: O‘qituvchi, 2018.
5. N. M. Egamberdiyeva. *Pedagogik texnologiyalar*. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2016.
6. John Dewey. *How We Think*. — Boston: D.C. Heath & Co., 1933.
7. Donald A. Schön. *The Reflective Practitioner: How Professionals Think in Action*. — New York: Basic Books, 1983.
8. Lee S. Shulman. “Those Who Understand: Knowledge Growth in Teaching.” // *Educational Researcher*, 1987.
9. UNESCO. *Teachers and Educational Quality: Monitoring Global Needs for 2030*. — Paris, 2015.
10. Michael Fullan. *The New Meaning of Educational Change*. — New York: Teachers College Press, 2007.

TA'LIM JARAYONIDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA ADAPTIV O‘QITISHNING DIDAKTIK MEXANIZMLARI

Radjapova Feruza Abdullayevna,
Urganch davlat pedagogika instituti Filologiya fakulteti dekani
e-mail: **radjapovaferuza900@gmail.com**,
+99899-096-75-75

Annotatsiya

Ushbu maqolada ta'lim jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish orqali adaptiv o‘qitishni tashkil etishning didaktik mexanizmlari tahlil qilinadi. Adaptiv ta'lim o‘quvchilarning individual xususiyatlari, bilim darajasi va o‘qish sur'atiga mos ravishda ta'lim

mazmunini shakllantirish imkonini beradi. Sun'iy intellekt texnologiyalari yordamida o‘quv materiallarini avtomatik tahlil qilish, ta'lim traektoriyasini individuallashtirish va o‘quvchilarning bilimlarini baholash jarayonlarini samarali tashkil etish mumkin. Shuningdek, maqolada adaptiv ta'lim modellari, ularning pedagogik ahamiyati hamda ta'lim samaradorligini oshirishdagi o‘rni ko‘rib chiqiladi.

Kalit so‘zlar: sun'iy intellekt, adaptiv ta'lim, didaktik mexanizmlar, raqamli ta'lim, individual ta'lim traektoriyasi, ta'lim texnologiyalari, bilimlarni baholash.

Diagnostika mexanizmi didaktik jarayonning muhim jihatini - o‘quvchining bilim holatini obyektiv aniqlash imkonini beradi. An’anaviy ta’limda o‘qituvchi ko‘pincha o‘quvchi bilimini cheklangan vositalar orqali baholaydi: darsdagi faollik, og‘zaki savol-javob, yozma ish yoki test natijalari. Biroq bu baholash jarayoni ko‘pincha subyektiv bo‘lishi mumkin, chunki o‘qituvchi barcha o‘quvchilarning bilim jarayonini bir vaqtning o‘zida chuqur tahlil qila olmaydi. Sun’iy intellekt esa bu jarayonni avtomatlashtirib, diagnostika imkoniyatlarini kengaytiradi. Natijada o‘qituvchi o‘quvchining qaysi mavzuda qiyinchilikka duch kelayotganini, qaysi kompetensiya komponentlari rivojlanmay qolayotganini, qaysi bilish bosqichida to‘siqlar yuzaga kelayotganini aniq ko‘ra oladi.

Diagnostika mexanizmi ta’lim jarayonida “talaba modeli”ni yaratish imkonini beradi. Bu model o‘quvchining bilim xaritasini shakllantiradi: unda kuchli va zaif tomonlar, rivojlanish ehtiyojlari, o‘zlashtirish tezligi, bilish motivatsiyasi va individual yondashuv talab qiladigan jihatlar aks etadi. Bu jarayon o‘qitishning ilmiy asoslanganligini kuchaytiradi. Chunki pedagogik qarorlar subyektiv taxminlarga emas, balki real ma’lumotlarga asoslangan holda qabul qilinadi. Shu sababli diagnostika mexanizmi adaptiv ta’limning didaktik samaradorligini belgilovchi asosiy omillardan biridir[1].

Bundan tashqari, diagnostika mexanizmi o‘quvchining rivojlanish dinamikasini kuzatishga imkon beradi. Ta’lim jarayonida faqat yakuniy natijani baholash emas, balki o‘quvchi rivojlanishining bosqichma-bosqich o‘zgarishini aniqlash muhimdir. SI tizimlari o‘quvchining o‘zlashtirish darajasidagi o‘zgarishlarni vaqt bo‘yicha solishtirib, uning rivojlanish traektoriyasini ko‘rsatadi. Bu holat ta’limda prognozlash imkoniyatlarini kuchaytiradi, ya’ni o‘quvchi qaysi bosqichda qiyinchilikka duch kelishi mumkinligi oldindan aniqlanadi va o‘qituvchi shunga mos choralarni ko‘radi.

Demak, diagnostika mexanizmi adaptiv ta’limning didaktik ta’sirini kuchaytiruvchi birinchi asosiy omil bo‘lib, u o‘quv jarayonining ilmiy asoslangan monitoringi va nazoratini ta’minlaydi.

Sun’iy intellekt asosidagi adaptiv ta’limning ikkinchi muhim mexanizmi shaxsiylashtirish mexanizmidir. Shaxsiylashtirish bu yerda o‘quvchi uchun individual o‘quv yo‘nalishini shakllantirish, ta’lim mazmunini o‘quvchining bilish imkoniyatlariga moslashtirish, topshiriqlarni darajalashtirish va o‘qitish metodlarini differensial qo‘llash jarayonini anglatadi[2]. Bu mexanizm didaktik jihatdan ta’limning asosiy tamoyillaridan biri bo‘lgan individuallashtirish tamoyilining real amaliy mexanizmini yaratadi.

An’anaviy ta’lim tizimida shaxsiylashtirish ko‘pincha o‘qituvchining tajribasi va sezgirligiga bog‘liq bo‘ladi. O‘qituvchi sinfdagi o‘quvchilarni kuzatib, ularga mos topshiriqlar berishga harakat qiladi. Biroq bu jarayon amalda cheklangan: sinfda o‘quvchilar soni ko‘p bo‘lsa, har bir o‘quvchi uchun individual dastur tuzish juda murakkab bo‘ladi. Adaptiv SI tizimlari esa bu muammoni texnologik yechim orqali hal qiladi. Sun’iy intellekt diagnostika ma’lumotlari asosida o‘quvchi uchun mos kontent, mashqlar, testlar va o‘quv resurslarini avtomatik tavsiya qiladi. Shaxsiylashtirish mexanizmi didaktik jarayonni moslashuvchan qiladi. Ya’ni o‘quvchi bir mavzuni

tez o‘zlashtirsa, tizim uni keyingi bosqichga o‘tkazadi. Agar o‘quvchi qiyinchilikka duch kelsa, tizim unga qo‘shimcha tushuntirishlar, soddalashtirilgan mashqlar yoki qayta takrorlash uchun materiallar beradi. Natijada o‘quv jarayonida “o‘rtacha o‘quvchi” modeli emas, “har bir o‘quvchi” modeli ustuvor bo‘ladi[3].

Shaxsiylashtirish mexanizmi o‘quvchi motivatsiyasini ham oshiradi. Chunki o‘quvchi o‘z imkoniyatiga mos topshiriqlarni bajaradi: juda oson topshiriqlar zerikarli bo‘lmaydi, juda murakkab topshiriqlar esa o‘quvchini tushkunlikka tushirmaydi. Bunday muvozanat o‘quvchida o‘ziga ishonchni kuchaytiradi, mustaqil o‘rganish ehtiyojini shakllantiradi va ta’lim jarayonini samarali qiladi.

Shaxsiylashtirish mexanizmi didaktik jarayonning mazmun komponentini ham optimallashtiradi[4]. O‘quvchi uchun kerakli bo‘lmagan yoki allaqachon o‘zlashtirilgan mavzularni qayta o‘qitish o‘rniga, tizim uni yuqori darajali mavzularga yo‘naltiradi. Shu tariqa ta’lim jarayonining vaqt resursi samarali taqsimlanadi. Bu esa ta’lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, shaxsiylashtirish mexanizmi inklyuziv ta’lim imkoniyatlarini ham kengaytiradi. Chunki imkoniyati cheklangan o‘quvchilar uchun ham individual moslashtirilgan topshiriqlar berish, o‘qitish tezligini moslash va yordamchi resurslar taqdim etish mumkin bo‘ladi. Natijada ta’limning tenglik tamoyili mustahkamlanadi.

Shaxsiylashtirish mexanizmi adaptiv ta’limning didaktik ta’sirini kuchaytiruvchi ikkinchi asosiy omil bo‘lib, u ta’lim mazmuni va metodikasini o‘quvchi shaxsiga moslashtirish orqali samaradorlikni oshiradi. Sun’iy intellekt asosidagi adaptiv ta’limning uchinchi mexanizmi feedback, ya’ni teskari aloqa mexanizmidir. Teskari aloqa didaktik jarayonning eng muhim tarkibiy elementlaridan biridir, chunki o‘quvchi o‘z faoliyatining natijasi haqida vaqtida ma’lumot olmasa, bilimni mustahkamlash va xatolarni tuzatish imkoniyatlari cheklanadi[5]. An’anaviy ta’limda feedback ko‘pincha kechikkan bo‘ladi: o‘quvchi topshiriqni bajaradi, o‘qituvchi uni tekshiradi va keyin baho beradi. Bu jarayon vaqt talab qiladi va ba’zan o‘quvchi o‘z xatosini kechikib anglaydi.

Adaptiv SI tizimlari esa feedbackni real vaqt rejimida taqdim etadi. O‘quvchi test savoliga noto‘g‘ri javob bersa, tizim darhol xatoni ko‘rsatadi, izoh beradi va to‘g‘ri javobga yo‘naltiruvchi tavsiyalar beradi. Bu jarayon o‘quvchining bilish faoliyatini doimiy ravishda qo‘llab-quvvatlaydi. Shuningdek, feedback mexanizmi o‘quvchi uchun “o‘qituvchi yordamchisining doimiy mavjudligi” hissini yaratadi. Natijada o‘quvchi mustaqil ishlash jarayonida ham qo‘llab-quvvatlovchi mexanizmga ega bo‘ladi.

Feedback mexanizmi didaktik jarayonning refleksiv jihatini ham kuchaytiradi. O‘quvchi o‘z xatolarini ko‘rib, ularni tahlil qiladi va xulosalar chiqaradi. Bu esa metakognitiv ko‘nikmalarni rivojlantiradi: o‘quvchi o‘z o‘rganish jarayonini boshqarishni o‘rganadi[6]. Metakognitiv yondashuvda o‘quvchining o‘z fikrlash jarayonini nazorat qilishi ta’lim samaradorligini oshiruvchi muhim omil sifatida qaraladi. Adaptiv SI tizimlarida feedback mexanizmi aynan shu jarayonni qo‘llab-quvvatlaydi.

Feedback mexanizmi pedagogik jarayonning motivatsion komponentiga ham kuchli ta’sir ko‘rsatadi. O‘quvchi o‘z natijalarini tezkor ko‘rib, o‘z rivojlanishini his qiladi. Bu esa uning o‘qishga bo‘lgan qiziqishini oshiradi. Bundan tashqari, tizim o‘quvchini rag‘batlantirish uchun gamifikatsiya elementlaridan ham foydalanishi mumkin: ballar, reytinglar, sertifikatlar yoki bosqichli o‘sish tizimi o‘quvchining motivatsiyasini mustahkamlaydi.

Feedback mexanizmi adaptiv ta’limda o‘qituvchi faoliyatiga ham ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. O‘qituvchi o‘quvchilarning natijalarini tahlil qilib, qaysi mavzular qiyin o‘zlashtirilayotganini bilib oladi va dars metodikasini shunga mos qayta ishlab chiqadi. Demak, feedback mexanizmi nafaqat

o‘quvchi, balki o‘qituvchi uchun ham refleksiv tahlil imkoniyatini yaratadi.

Shunday qilib, feedback mexanizmi adaptiv ta’limning didaktik ta’sirini kuchaytiruvchi uchinchi asosiy omil bo‘lib, u o‘quv jarayonini dinamik boshqarish, refleksiya va motivatsiyani rivojlantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro`yhati

1. UNESCO. Artificial Intelligence in Education: Guidance for Policy-makers. Paris, 2021.
2. Rose Luckin. Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century. London: UCL Institute of Education Press, 2018.
3. Wayne Holmes, Maya Bialik, Charles Fadel. Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning. Boston: Center for Curriculum Redesign, 2019.
4. OECD. Digital Education Outlook: Pushing the Frontiers with Artificial Intelligence in Education. Paris, 2021.
5. John Hattie. Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement. London: Routledge, 2009.
6. Benjamin Bloom. Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals. New York: Longman, 1956.

MULTICULTURAL AGILITY AND CRITICAL ASSESSMENT: RETHINKING LANGUAGE LEARNING IN THE DIGITAL ECOSYSTEM

Ana Beguš,
University of Primorska

The digital ecosystem has fundamentally altered how learners encounter language: social media, apps, and AI provide abundant, fragmented, and uncurated input. This shift challenges traditional pedagogical methods predicated on linear progression, teacher authority, and the ideal of native-speaker fluency. The author argues that the appropriate response is not pedagogical mimicry of digital tools but a strategic repositioning. Pedagogy should focus on what technology cannot do: curating the skills of critical evaluation and informed tool use. Learners need guidance in assessing algorithmic output, comparing sources across platforms, and understanding the limitations of automated feedback. Alongside this curatorial role, the paper proposes a second complementary shift: replacing the native-speaker ideal with a multicultural orientation that values partial competences across multiple languages as a means of expanding cognitive and intercultural range. Integrative approaches should therefore combine critical digital literacy with plurilingual agility. The learner becomes not an aspiring native speaker but a multicultural assembler who navigates fragmented information environments with discernment and curiosity.

HARICI DIL BILGISI ÇEVIRI ÖĞRETIMINDE ÇAĞDAŞ MODELLER VE YÖNTEMLER

Prof. Dr.Süleyman Doğan
Yıldız Teknik Üniversitesi(YTÜ), Fen Edebiyat Fakültesi
İstanbul- Turkey sudogan@yildiz.edu.tr

Özet

Harici dil öğretimi başlı başına yöntemi ve metodolojisi olan bir alandır. Bunun yanında Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi, yabancı dil öğretim ve öğreniminde kullanılan sistemli ilk yöntem olarak bilinir. Hedef dilin, dilbilgisi kuralları yoluyla öğretimi ve buna dayalı olarak anadile çeviri yapma yöntemiyle, yabancı dil öğretme geleneğini başlattı, hala değişik biçim ve farklı yöntemler içinde varlığını sürdürmektedir. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi, yabancı dilin öğretiminde dilin, dilbilgisi sisteminin öğretilmesi gerekliliği üzerine kurulmuştur. Günümüz çağdaş yabancı dil öğretim yöntemlerinin hem kaynağı hem de tüm istenmezliğine rağmen yabancı dil öğretiminin bir vazgeçilemezidir. Bu bildiride yöntemin tamamen birbirine zıt olan kabul ile ret konumları arasına sıkışan Dilbilgisi-Çeviri Yönteminin yabancı dil öğretim ve öğreniminde yeri ve değerinin belirlenmesine çalışılacaktır. Yöntemin temsil ettiği ya hep ya da hiç iki aşırı uçlu düzleminin, kabul tarafında yer alan Dilbilgisi-Çeviri Yönteminin bağımsız bir yabancı dil öğretim ve öğrenim yöntemi olarak yüklendiği işlevleri, öğretim uygulamaları ve özellikleri ayrıntılı olarak incelenecektir. Ret yönünü oluşturan Dilbilgisi-Çeviri Yöntemine tepki olarak ortaya çıkan çağdaş yabancı dil öğretim ve öğrenim yöntemlerinin içinde bile vazgeçilemez bir parça olarak yer almasının nedenleri ayrıntılı olarak belirlenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Harici dil öğrenimi, dil bilgisi, çeviri yöntemi, öğretim.

Contemporary Models and Methods in Teaching Foreign Language Translation

Abstract

Foreign language teaching is a field with its own methods and methodology. Furthermore, the Grammar-Translation Method is known as the first systematic method used in foreign language teaching and learning. It initiated the tradition of foreign language teaching by teaching the target language through its grammatical rules and then translating them into the native language; this tradition continues to exist in various forms and methods. The Grammar-Translation Method is based on the necessity of teaching the language's grammatical system in foreign language teaching. It is both the source of contemporary foreign language teaching methods and, despite its undesirability, an indispensable part of foreign language teaching. This paper will attempt to determine the place and value of the Grammar-Translation Method in foreign language teaching and learning, a method caught between two completely opposite positions of acceptance and rejection. The functions, teaching practices, and characteristics of the Grammar-Translation Method, representing the all-or-nothing extreme, will be examined in detail as an independent foreign language teaching and learning method. The reasons why the Grammar-Translation Method remains an indispensable part of contemporary foreign language teaching and learning methods,

even those that emerged as a reaction to the rejection of the Grammar-Translation Method, will be explored in detail.

Keywords: Foreign language learning, grammar, translation method, teaching

Giriş

Harici dil öğretim yöntemlerinin geldiği bu noktada; hedef dilin, dilbilgisinin bizzat kendisinin önemsiz veya gereksizliğinden daha çok dilbilgisi kurallarının belli dizilerle öğretildiği salt yapısal geleneksel müfredatla öğretimine tepkilerin geliştiği açıkça anlaşılır. Çünkü bir dilin dilbilgisi, yabancı dil olarak öğrenimi ve o dilde iletişim yeterliliğinin bir güvencesidir. Yabancı dil öğrenen öğrencilerin, hedef dilde iletişim sürecine sağlıklı katılımları için dilbilgisi kurallarının sadece resmi bilgi niteliğinde değil, öğrencileri akıl, ruh ve dilsel olarak doyuma ulaştırması da gerekir. Hedef dilin talimat formlarını elde etmiş, geliştirmiş ve üretim aşamasına hazır hale getirmiş bir öğrenci o dili doğru ve endişesiz konuşabilir. İletişimsel dil ile dilbilgisi öğretimini bütünleştiren yöntemlerin öğretimi hedeflenen yapıların özelliklerini, bağlamında tanıyarak ve kullanarak öğrencilerin gelişmeleri gerektiğini de ortaya koymuştur. (Ellis & Fotos, 1991).

Birçok yabancı dil öğretmeni ve araştırmacı, mevcut dilbilgisi öğretiminde öğretilen kuralı, öğrenciler bir kez dahi kullanmasalar bile; *"bilincin yükselişi"* duygusuyla farkındalık bilincini geliştirdiğine inanıyorlar. Yabancı dilde kazanılan dilbilgisel farkındalık, belirli formlarda talimatlarla değil, sadece üretilen *"girdi geliştirme"* nin ortaya çıkarabileceği anlam odaklı bilgi girişiyle yapılan işlemlerin özelliklerinin kavranmasıyla öğrenilebilir.

1. Dilbilgisi-Çeviri Yönteminin Tarihçesi

İnsanoğlunun bilinen ilk dil öğretim çalışmaları, yaklaşık iki asır öncesinden başladığı sanılmaktadır. Yabancı bir dilin öğretimine ilk ihtiyaç duyulmasıyla birlikte başlayan dilbilgisi yapılarının analizi ve yazılı metinlerin çevirisi bu yöntemin başlangıcı sayılır. Genelde ilk sistematik hale geldiği için daha çok yabancı dil öğretiminin ilk denemesi olarak ön plâna çıkan Yunanca ve Lâtincenin analizi için geliştirilen dilbilgisi öğretim yöntemi, yabancı dili sekiz ayrı bölümde inceler. Bunlar; isim, fiil, sıfat, tanımlıklar, zamirler, edatlar, zarflar ve bağlaçlardır. Bu dillerin yazılı metinlerden sekiz kategoriyle ilgili dil kuralları çıkarılarak, çeviri çalışmalarıyla birlikte öğretilmeye çalışılmıştır.

Dilbilgisi öğretimi, 18. yüzyıl dilbilimcileri tarafından Yunan ve Roma klâsik dil öğretiminin ötesine taşındı ve dilbilgisi kurallarının oluşturulması için yine aynı sekiz kategori odağa alınarak İngilizce öğretimine uyarlandı. Gelişmelere bağlı olarak, bir dil analiz edilirken kelime yapısı ve sözdizimi kuralları değişebilen sözel iletişimde dilbilgisel işlevin etkin kullanımının pek uygun olmayacağı ile genelde her bir kuralın birden çok istisnası olduğu gerçeği ortaya çıkarıldı. (Herron, 1976). Bununla birlikte, geleneksel Dilbilgisi-Çeviri yaklaşımı, yakın zamana kadar pek çok ülkede yabancı dil öğretim pedagojisinin temelini oluşturmayı sürdürdü. Halen de yabancı dil öğretiminde birincil yöntem olarak bazı ülkelerde kullanımı devam etmektedir. Özellikle de hedef dilin bir yabancı dil olarak öğretiminde; dilbilgisi kurallarının analizi, anadile çevirisi, kelimelerin ezberlenmesi esas alınarak öğretildiği sınıflar için önemini hala korumaktadır.

2. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi ve İletişimsel Dil Yaklaşımları

Dilbilimciler, 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başlarından itibaren yaptıkları, dünya dilleri arasındaki karşılaştırmalarla, sekiz parçalı dilbilgisi örgütsel öğretim çerçevesinin, dilin iletişim maksatlı öğretimine uygun olmadığını tespit ettiler. Özellikle hiçbir yazılı biçimi olmayan pek çok dünya dilinin mutlaka ses sisteminin kullanımıyla öğretilmesi gerektiğini savundular. Bu yaklaşıma uygun olarak hedef dil şu üç alt sisteme **ayrılarak,** analiz edilmeye başlandı: Ses sistemi *(fonoloji)* ile kelimelerin yapısını inceleyen *(morfoloji)*, bu iki bilim dalı tarafından üretilen ayrı birimleri,

iletişim maksadıyla birleştirerek anlamlı bir yapı biçimine getiren *(sözdizimi)* sistemi, yapısalcı veya tanımlayıcı dilbilim yaklaşımı şeklinde gelişmeye başladı. Dil, yapısalcı görüş ve davranışçı psikolojinin uyarı-tepki prensipleri doğrultusunda değerlendirilerek, yabancı dil öğrenimi için İşitsel-Dilsel ve Direkt yaklaşımlar ortaya çıktı.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra İşitsel-Dilsel ve onu izleyen yıllarda doğrudan dil öğretim yaklaşımlarının ortaya çıkmasıyla, yabancı dilde iletişim becerisinin akıcılığını geliştirmek için çalışmalar yapıldı. Bu çabalar, aynı zamanda önemli dil yapıbilgisine sahip olan ancak, dili bir türlü iletişimde kullanamayan öğrencileri yetiştiren Dilbilgisi-Çeviri yöntemine bir tepkiyi temsil etti. Bu tepkilere rağmen yöntem, daha da sistemleştirilerek kurallar dizileri halinde sunulan, genellikle kural ve istisnaları şeklinde başlayan ve daha karmaşık biçimleriyle anlatılan ve doğrusal bir şekilde devam ederek resmi bir dilbilgisi öğretimi biçiminde varlığını sürdürmeyi başardı. Dilbilgisi-Çeviri öğretim programı, hedef dil yapısıyla karşılaştırmalı analizlerine bağlı ve potansiyel zorlukları vurgular. Bu yaklaşımın pedagojik temelleri, hedef dilde alıştırmaların tekrarı ve büyük bir gayretle doğru üretiminin öğretimine dayanır.

Bazı araştırmacılar, dilbilgisinin yine hedef dilin dilbilgisi niteliğiyle öğreniminin de ayrıca iletişimsel girdi sağlamaya hizmet edebileceğine dikkat çekerler. Ancak dilbilgisinin bu nitelikte bir işlevi yüklenebilmesi için öğrencilerin kuralları özümsemesi gerektiğini de şart koşarlar. (Fotos & Ellis, 1991). Bu özellikler edinilerek

bir yabancı dilin iletişimsel kullanımının az olması, öğretim hedeflerinin eksik kalmasından kaynaklanan bir durumdur. Bu nedenle, örgün eğitim kurumlarında geliştirilen dilbilgisi yapılarının öğrenciler için daha anlamlı ve uygulanabilir yapılarak daha kolay içselleştirilebileceği kabul edilir. Dilbilgisi öğretiminin akıl, ruh ve dilbilim temelleriyle biçimlendirilmesini gerektiren bu görüşe göre dilbilgisi öğretimi şu iki temel özelliği taşıması gerekir:

1. *Dilbilgisi sistemin açık veya nedenlerini açıklayıcı bilgisi:* Hedef dilin alıştırmalar yoluyla dilbilgisi kuralları ve biçimleri hakkında bilinçli saklı ya da uygulamayla geliştirilmiş bilgiler edinilmelidir.
2. *Dilbilgisi bilinçaltı anlam odaklı sistem bilgisi:* Hedef dil sisteminin bilinçsizce anlam odaklı iletişim eylemleri yoluyla geliştirilmesine hizmet eden ve dili konuşmayı sağlayan bir yetenektir.

İletişimsel yöntem, yabancı dil edinimini öğrencilerin kendi sezgisel *"doğruluk"* yetilerinin gelişmesi için aşırı girdiye maruz kalmasıyla deneyim kazanmaları olarak görür. Buna karşın dilbilim araştırmacıları, yöntembilimcileri ve uygulayıcıları dilbilgisel yetkinlik için maksatlı öğretimin zorunlu olduğunu ifade ederler. (Brown, 1994). Öğrencilerin bu ihtiyacı dilbilgisi formlarını edinmeleri için ayrıca bilinçlendirme faaliyetleri yapılması ve dilbilgisi kurallarına karşı farkındalık bilincinin oluşumuna destek verilmesi ve teşvik edilmesi gerekir.

Dil sistemleri son derece karmaşık bir düzlemde çok birleşenli işlerler. Dilbilgisi; sesbilim, kelimebilimi, sözdizimi, anlambilimi, iletişim ortamı gerçeklerine uygun dilsel üretim ve dili konuşan toplumun sosyokültürel yapısı gibi çok sayıda özelliklerin aynı anda görevleriyle bilinmesi gerekir. Tüm bu bileşenlerin birlikte çözümünde bilinçaltına egemen olan iyi bir dilbilgisi becerisinin gerekliliği tartışmasızdır. Ancak bir yabancı dilin, dilbilgisinin öğretiminde diller arasındaki, öğrenenler arasındaki farkların, öğrenme durumları, türleri ve ulaşmak istenen hedefe uygun bir öğretim yolunun belirlenmesi de öğretimin bir başka gereğidir.

3. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi ve Doğrudan Dil Öğretimi

Doğal yollardan dil öğrenmenin sağladığı iletişimsel doğruluk güvenine eşdeğer bir güvenin

yabancı dilde de sağlanması gerekir. Bu güveni sağlamanın tek yolu, yabancı dilin dilbilgisini açık maksatlı öğretmektir. Nitelikli dilbilgisi bilmenin iletişimde özgüven sağlama gibi olumlu bir görevi vardır. Yani hedef dilin dilbilgisini çok iyi bilen öğrenci, hedef dili endişesiz ve yetkin bir biçimde kullanır. Dilin yapıları, sözlü iletişim ve yazılı metin çözümüyle ilgili çalışmalarda kendisini rahat hisseder.

Geçmişe göre günümüzde artık dilbilgisinin iletişimi etkileme biçimi daha iyi biliniyor. Düzenli görevler yapan kurallardan oluşan temel bir niteliği olan dilbilgisi, kendi özgün yapısının daha iyi bilinmesiyle daha verimli öğretimini de mümkündür. Sözlü ya da yazılı iletişimde dilbilgisinin etkisiyle ilgili yapılan araştırma ve deneysel çalışmalar, öğrencilerin ihtiyaçlarına hizmet eden ve sözlü yapılan yazılı dil analizleri, konuşma ve dilin temel niteliği olan dilbilgisi kurallarının öğretiminin zorunlu olduğunu belirlemiştir. Pek çok farklı düzeylerde sınıf içi uygulama araştırma ve teknikler de, en iyi dilsel yeterliliğin dilbilgisi öğretimi içeren yaklaşımlar olduğu da belirlenmiştir. (Biber, 1988).

Dil yapılarının içeriksel ve yapısal kullanımı birlikte incelenerek yapıyla anlam arasındaki bağlantıları dilbilgisi analizleriyle belirlenir. Analizler, konuşma veya yazılı metinlerin içinde çeşitli etkileşimsel anlamların nasıl ifade edildiğine ışık tutar. Dilbilgisi analizleri, yazılı ve sözlü ifadelerin dilbilgisi yapılarını öğretme ve öğrenmede pratik bir yol da sağlar. Öğrenciler, iletişim bağlamlarıyla dilbilgisi arasındaki etkileşimin nasıl olduğunu, anlam ile söylem arsındaki ilişkiyi sosyolinguistik özelliklerine bağlı kalarak, anadil yapılarıyla karşılaştırdıklarında değişim nasıl olduğunu fark ederler. Ancak sözlü ve yazılı dil incelemesi yapılabilmesi ve anlaşılır olması için dilbilgisinin, öğrencilerin dilsel düzenliliklerle ilgili iç görü elde etmiş olmaları gerekir.

Dilbilgisel yapıların açıklanmasıyla yabancı dilin, dilbilgisinin öğretimi, dilin genel yapısı hakkında öğrenciyi bilgilendirir. Dilbilgisi analizleri çoğu zaman iletişim etkinliklerinde kullanılacak yapıların oluşumunda kilit rol oynar. Örneğin yancümlelerin öğretimi, anlamlarına uygun kullanımını, niteliklerini, türleriyle ilgili bilgileri öğrenciler, öğretmenler ve ders aracı yazarları için bir ölçü oluşturabilir. Analiz anlaşmaları öğretmenler, öğretim programları ve ders kitabı yazarları için eğitimin odaklarını belirlemeye yardımcı olabilir.

Deneysel araştırmalar, doğal yollarla öğrenilen anadil ile dilbilgisi yoluyla öğrenilen bir yabancı dilin, farklı mantık sistemiyle kullanıldığını belirlemiştir. Bunun için anadilleri farklı olanlar, yabancı bir dili öğrenirken, dilbilgisi gelişimi de farklı olur. Bir yabancı dili öğrenenler, farklı yaşlarda olursa yabancı dilin dilbilgisini öğrenmeleri de farklılık gösterir. Aynı şekilde farklı müktesebatlı yabancı dil öğrencilerinin öğrenimi de farklı olur. Bir dili öğrenenler doğal olarak meydana gelen dilbilgisiyle ilgili düşünceleri farklı şekillerde ortaya koydukları ve farklı ortamlarda dilin kullanımına tahsis ettiklerini belirlemiştir. Bunun için uygulamalı dilbilim, öğretim araçlarının etkinliğini arttırmak için bulguların zenginliğine göre öğretmen ve yöntembilimcilere teknik bir ortam oluşturmaya çalışır. (Ellis & Fotos, 1991).

4. Yabancı Dil Öğretiminde Dilbilgisinin Yeri

Dilbilgisi öğretim ve öğrenimi, öğrencinin hedef dilin sözdizimsel sistemini içselleştirerek yetkinlikte ve doğrulukta gelişmesini kolaylaştıracak akıcılık gelişimiyle başlamalıdır. İletişimsel ve etkileşimsel etkinlikler yoluyla öğrencilerin öğrendikleri biçim üzerine kesin dilbilgisi kuralarının yerleştirilmesi gerekir. Öğretimle ilgili müfredat, kitaplar ve görev plânları gibi araçların tümü sağlıklı dilbilgisi kurallarını güçlü bir biçimde temsil edilebilecek biçimde düzenlenmelidir. Sınıf etkinliklerinin etrafında odaklandığı faaliyetlerin tümü etkili dilbilgisel kullanıma hizmet edecek nitelikte düzenlenmelidir. Bunlar; öğretmen ile öğrenci, öğrenci ile görev arasındaki dilbilgisel yoğun öğretim maksadıyla etkileşimsel olarak birbirini desteklemesi gerekir.

Öğretmenler, dilbilgisi öğretimini ilgi çekici faaliyetlerle öğrencinin şahsıyla kişiselleştirir, başarı odaklı faaliyetlerle katılımcı öğrenmeyle dilbilgisi yeteneklerini geliştirebilirler. Aslında katılımcı dilbilgisi öğrenimi için kesin bağlı kalınması gereken özel öğretim yöntemlerinden daha çok her fırsatın maksada uygun hale getirilerek değerlendirilmesi daha etkili olur. Dilbilgisi öğretimine bu işlevleri kazandırma öğretmenler, öğretmen eğitimcileri, yöntembilimciler için en sıkıntılı konulardan biridir. Harici dil öğretiminde dilbilgisi öğretimine karşı şiddetli sakındırmaya karşı, İngilizce uzman dil eğitiminin dünya çapında en önemli dayanaklarından birinin hala dilbilgisi olması, dilbilgisine karşı olumsuz tutumların yeniden gözden geçirilmesini gerektirmektedir. Öyle ki; İngilizceyi yabancı dil olarak öğreten önde gelen tüm kurumların öğretim kitapları ve yayın listelerinde dilbilgisi kitapları en başta gelmekte ve en çok satan kitaplar arasında yer almaya devam etmektedir.

Dilbilgisi-Çeviri yöntemi, tüm aleyhte tutumlara rağmen hala pek çok ülkede yabancı dil öğretim yöntemi olarak kullanılmakta, hatta yabancı dil öğretiminin çekirdeğini oluşturmaktadır. Bugün gelinen noktada, dilbilgisi ve çeviri çalışmaları olmaksızın yabancı dil öğretim uygulamalarının başarısız olacağı açıktır. Bu zorunluluktan dolayı dilbilgisine en karşı yöntemlerde dahi dilbilgisi öğretimiyle ilgili yeniden bir yumuşama başlamıştır.

5. Dilbilgisi-Çeviri Öğretiminin Zamanlaması

Geleneksel yaklaşımlar dilbilgisi öğretiminin, dil öğretimin ilk başlangıç aşamasında yapılması gerektiği yönündedir. Ancak bu uygulama öğrenme alışkanlığı oluşumuyla ilgili davranışçı öğrenme kuramı kaynaklı olduğu için eleştirilmiştir. Dilbilgisi dilsel yeteneklerle iç içe yoğrulmuş bir biçimde öğretilmelidir. Öğretimin başından itibaren aşamalı ve dilbilgisi kuralları tam öğretilirse, öğrenciler daha sonra yanlışları unutma, doğrularını öğrenmek zorunda kalarak emek ve zaman harcamazlar. Bu yol, yabancı dil edinim teorileri tarafından desteklenmese de dilsel *"hata, günah gibi sirayet edicidir, her ne pahasına olursa onun sinmesinden kaçınılmalıdır."* (Brooks, 1960).

Günümüz yabancı dil eğitiminde yaygın karşılaşılan hatalar, dil öğrenim süreçlerinin hem doğal hem de kaçınılmaz bir sonucu olarak kabul edildiğinden önemsenmez. Bunun için artık dilsel hataları önleme maksatlı dilbilgisi öğretiminin teorik bir dayanağı da kalmamıştır. Ancak yabancı dil öğretiminde hataların aşırı toleransla karşılanması, alışkanlık oluşturmasına sebep olmaktadır. Bir dili anadil olarak öğrenen ve bilinçaltında dilin doğruluk sistemi olanların dahi zaman azman dilsel hatalarını doğrulama aracı olarak kullandıkları dilbilgisinin, bu niteliklerden yoksun ve yabancı dil olarak öğrendiği için her an doğrulama düzeneğine sahip biri için gereksiz görmek zaten pek doğru olamaz. Bunun için dilbilgisiyle ilgili tartışmalar, gereksizliğinden daha çok öğretim biçimi ve zamanlamasıyla ilgilidir.

6. Görev Odaklı Dilbilgisi-Çeviri Öğretimi

Dilbilgisi-Çeviri yöntemi, öğrencilere yapısal olarak dili doğru kullanma yeteneği kazandırmasına rağmen, genellikle gerçek iletişimde kullanma yeteneği eksik öğrenciler yetiştirmekle eleştirilir. Hedef dilin dilbilgisi kurallarını, kelime ve diğer bilgilerin tekrar ve ezberlenmesiyle öğrenimi, konuşma, okuma ve yazmada en küçük bir hatanın dahi hemen düzeltilmesi gibi yapısal öğretim yaklaşımları belirgin özelliklerdir. Bu özellikleri de eleştirilen Dilbilgisi-Çeviri, dil öğretiminde son yıllarda tamamen başarısız işlemi görmesine neden olmuştur.

Ancak dilbilgisi odaklı öğretimin araştırma bulgularıyla yabancı dil öğretiminde dilbilgisinin gerekliliği açıkça ispatlanmış ve dil öğretiminde; "Sunma, Uygulama ve Üretim" (Presentation, Practice and Production, PPP) yaklaşımının temelini oluşturan teori geçerliliğini yitirmiştir. Belirli

bir biçim üzerinde aşırı odaklanmanın neden olduğu öğrenme ve otomatikleşme, yani öğrencilerin öğretilen şeyi sırayla öğretildiği için öğrendikleriyle ilgili inanç artık dilbilim ve psikoloji için çok güvenilir değildir." (Hinkel & Fotos, 2002).

Dilbilgisel bilgilerin zayıf kaldığı uygulamaların güçlendirilmesi için Asya ülkeleri devlet okullarında geçerli eğilim, öğretim yöntembilim türünü belirleme ve gelişimini sağlama maksatlı yapılan girişimler, dil öğretiminin bir birleşeni olarak dil incelemelerini şu esaslara dayandırılması gereğini ortaya koymuştur:

1-Dilsel Yapılar: Fonetik, diksiyon, yapıbilim, biçimbilim, sözdizimi, anlambilim gibi dili oluşturan tüm yapısal birimlerin ihtiyaçlar ölçüsünde bilinmesi gerekir.

2-Durumsal Müktesebatlar: Bir dil birimini çevreleyen, ondan önce veya sonra gelen, birçok durumda söz konusu birimi etkileyen, anlamını, değerini belirleyen birim veya birimler bütününün kavranması gerekir. Bir sözün gelişi, sözün önü arkası, bağlamı, olaylar, durumlar, ilişkiler örgüsüyle bağlantısı, kısaca her yapının hem görüntüsel, hem de anlamsal bir bütünlüğü vardır ve bunun sağlanması dil öğretiminin ayrılmaz bir parçasıdır.

3-İletişimsel Uygulamalar: Dil öğretimi, iletişimle bütünleşen bir yapıda anlamlı olur. İletişim, dilin yapısal ve anlamsal ögelerinin ötesinde nitelikler taşır. Sözün nerede söylendiği, kim tarafından söylendiği, ne zaman, ne biçimde, neden, nasıl jest mimik ve vücut dili kullanılarak söylendiği de önemlidir. Zaten "iletişimsel işlev" ya da dilin temel "hedefi" de budur.

Yabancı dil öğretiminde dilbilgisine odaklanama, öğrenimin şu farklı basamaklı öğrenme süreci içinde olmasını gerektirir:

4-Girdi: Dilsel üretime esas oluşturacak bilgi, dil kullanımını gerçekleştirmeye yardımcı olan güç ve araçların birleşimi, iletişim hazırlıklarıdır.

5-İdrak: Edinilmiş bilgileri öğrencinin kendi öz malı durumuna getirmesi, özümsemesi ve kendi üslûbuna

6-benzer bir hala getirmesidir.

7-Edinim: Öğrencinin edinilen bilgileri kendi mülkü haline getirdikten sonra dilediği gibi üzerinde tasarruf yaparak kullanmasıdır.

8-Erişim: Edinilen bilgileri her zaman hakkıyla kullanıma açlma yeteneğini kazanma, gerektiğinde bilgilere kolayca ulaşma, anadil ile hedef dil arasında kolayca bilgi ve kullanım geçişleri yapabilme becerisini kazanmaktır.

9-Çıktı: Bu basamağa kadar yapılan işlemlerden elde edilen ürün, dilsel üretim maksatlı ortaya çıkan iletişimsel sonuçlardır.

Yabancı dilin edinim ve kullanım süreci olan bu beş işlemin omurgasını dilbilgisi oluşturur. Bunun için hedef dilin öğretiminde, biçimin öğretimine odaklanan bir yöntemin izlenmesi gerekir. Bu ilkeler, aynı zamanda genel anlamda dilsel iletişim öğretiminin de parçaları sayılır.

Öğrenci, öğrenimin her işleminde dilbilgisinden mutlaka yararlanır. Yapısal işlemler için uygun kelime seçimi, morfoloji bilgisine, cümle dizimi işlemleri için sözdizimi bilgisine gerek vardır. Doğru yapılı, anlamlı anlatımlı iletişim ancak yeterli dilbilgisi bilgisiyle başarılabileceğinden öğretimi de kaçınılmazdır.

Sonuç

Dilbilgisi-Çeviri her zaman iletişim görevinin ayrılmaz bir parçasıdır ve ondan soyutlanan anlamlı bir iletişim etkinliğinin olması mümkün değildir. Dilbilgisi-Çevirinin yabancı dil öğretiminde odak bir görevi vardır ve yabancı dil öğretiminin bu çerçevede biçimlenmesi

zorunludur. Vazgeçilemez niteliği sebebiyle determinist dilbilgisi, yüzyıllardır yabancı dil öğretiminde kullanılmış ve kullanımı devam etmektedir.

Geleneksel dilbilgisi dilin; daha soyut mükemmel bir sistem olması için daha çok, her dilin kendi eski yazılı metinlerinden kuralların süzülmesi ve dilin temel birimi özelliğini taşıyan cümlenin çözümlenerek insan davranışlarına odak şeklinde sistemleşmesiyle oluşan kurallar dizisidir. Bu sistemin öğretimiyle ilgili problemler, onun yok sayılmasıyla çözülememiş bilâkis artmıştır. Öyleyse çözüm dilbilgisinin programlarda nasıl yer alıp öğretileceğinin belirlenmesindedir. Hacı Mehmet Zihni Efendinin: "Sözde dilbilgisi, yemekte tuz gibidir" (Efendi, 1991), ölçüsüyle dilbilgisi öğretilirse ne yokluğu ne de varlığı problem olur. Dilbilgisi öğretimine karşı çıkma yerine bu ölçülü yaklaşım problemin çözümüne önemli katkılar sağlayacağına inanıyoruz.

Kaynakça:

Biber, D. (1998). Variation across sprtih andwriting. Cambridge, UK; Cambridge University Press. Brooks, B. (1960). Language and language learning. New York: Harcourt Brace and World.

Brown, H. D. (1994). Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Efendi, M. Z. (1991). el-Müşezzeb fî sarfi ve nahvi lisâni‘l-_Arab, İstanbul, Marifet Yayınları.

Herron, C. (1976). An investigation of the effectiveness of using an Advance Organizer in the foreign language classroom. Modern Language Journal, 78. 190–198.

Hinkel, Eli; Fotos, Sandra, (2002) New Perspectives On Grammar Teaching in Second Language Classrooms ESL and Applied Linguistics Professional Series, Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

Howatt, A. (1984). A history of English language teaching. Oxford: Oxford University Press.

Krashen, S., & Terrell, T. (1983). The natural approach: Language acquisition in the classroom. New York: Pergamon.

INGLIZ VA O‘ZBEK MEDIATEXTLARIDA PUNKTUATSION MARKERLARNING KOGNITIV-SEMANTIK TALQINI

Abu Rayhon Beruniy nomidagi
Urganch davlat universiteti
Xorijiy filologiya fakulteti professori **J.Ermetova**

Annotatsiya. Ushbu maqolada punktuatsiya ingliz va o‘zbek tillaridagi zamonaviy mediatekstalarda ma’nolarni kognitiv jihatdan strukturalashtirish vositasi sifatida ko‘rib chiqiladi. Tinish belgilarining funksiyalari ularning axborotni qabul qiluvchi (retsipiyent) tomonidan idrok

МУНДАРИЖА
СОДЕРЖАНИЕ
CONTENT

1 SHO‘BA
CURRENT ISSUES OF THE INTEGRATIVE APPROACH IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION.

Abdullayev Diyorjon Nodirjon o‘g‘li
XORIJIY TILLARNI O‘QITISHDA INTEGRATIV YONDASHUVNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI 8

Djumabaeva Jamila Sharipovna
PERSPECTIVES OF CORPUS-BASED APPROACH IN TEACHING ENGLISH FOR ADULT LEARNERS IN UZBEKISTAN 11

Radjapova Feruza Abdullayevna
INTEGRATIVE MODEL OF PEDAGOGICAL CULTURE QUALITIES AND REFLECTIVE - METHODOLOGICAL MECHANISMS FOR ITS DEVELOPMENT 13

Radjapova Feruza Abdullayevna
TA'LIM JARAYONIDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA ADAPTIV O‘QITISHNING DIDAKTIK MEXANIZMLARI 15

Ana Begus
MULTICULTURAL AGILITY AND CRITICAL ASSESSMENT: RETHINKING LANGUAGE LEARNING IN THE DIGITAL ECOSYSTEM 18

Prof. Dr.Süleyman Doğan
HARICI DIL BILGISI ÇEVIRI ÖĞRETIMINDE ÇAĞDAŞ MODELLERnVE YÖNTEMLER 19

Ermetova Jamila Ismailovna
INGLIZ VA O‘ZBEK MEDIATEXTLARIDA PUNKTUATSION MARKERLARNING KOGNITIV-SEMANTIK TALQINI 25

Dian Wulandari
INTEGRATING A LEARNING APPLICATION AND TASK -BASED LANGUAGE TEACHING (TBLT) FRAMEWORK ON ENHANCING LANGUAGE COMPETENCE IN EFL CONTEXTS 28

Masharipova Nargiza Otaxonovna, Muhammad Nazeri Othman
A CONCEPTUAL PAPER OF AN INTEGRATED MORPHOLOGICAL INQUIRY FRAMEWORK FOR ESL IN MALAYSIA‘S PRIMARY EDUCATION 33

Azwa Safrina Binti Shuhaimi, Muhammad Faris Bin Fahrizal
EDUTALES: A COMIC-BASED APPROACH TO LANGUAGE LEARNING 38

Masharipova Nargiza Otaxonovna, Zainol.Muhammad Zahran
CULTURAL ANCHORS: —PHILOLOGICAL RESISTANCE AND THE USE OF PHRASEOLOGICAL UNITS IN CULTURE 46

Jumatov Rashid Yangibayevich, Mutallapova Elena Ruslanovna
THE ROLE OF SLANG IN SHAPING LANGUAGE VARIATION AND SOCIAL IDENTITY 51

Polvonov Davronbek Jumanazarovich
COLLABORATIVE LEARNING MODELS: PEER -TO-PEER INTEGRATION IN FOREIGN LANGUAGE PEDAGOGY 54

Сотволдиев Сирожиддин Махаммаддин угли
НЕВЕРБАЛЬНАЯ КОММУНИКАЦИЯ В ПРЕПОДАВАНИИ АРАБСКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО 61

Xaitbayeva Sevara Kamiljanovna
THE ROLE OF SELF -STUDY IN TEACHING ENGLISH AS A SECOND LANGUAGE 64

Yusupova Mumtoza Baxtiyor qizi
MAQOL VA MATALLARDA EVFEMIZATSIYA JARAYONINI MILLIY-MADANIY KOD ASOSIDA TAVSIFLASH 68

Зиявиддинова Зухра Абдугафуровна
ИНТЕГРАТИВНАЯ МЕТОДИКА ВИЗУАЛЬНО-КОММУНИКАТИВНОГО ОСВОЕНИЯ ПРИЧАСТИЙ ПРИ ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ УЧАЩИХСЯ АКАДЕМИЧЕСКИХ ЛИЦЕЕВ 70

Tillayeva Mohiniso Oybek qizi
ADVANTAGES AND CHALLENGES OF INTEGRATING FOREIGN EDUCATIONAL EXPERIENCES INTO UZBEKISTAN‘S EDUCATION SYSTEM 75

Ro‘zmetov Xursand Ravshanbekovich
THE EFFECTIVENESS OF INTERDISCIPLINARY APPROACHES IN THE INTEGRATION PROCESSES OF FOREIGN LANGUAGE EDUCATION 79

Polvannazirova Sevara Xasanboy qizi, Sobirova To‘xtagul
O‘ZBEK TILIGA INGLIZ TILIDAN O‘ZLASHTIRILGAN ENG YANGI QATLAMI: LINGVISTIK INTEGRATSIYA VA SEMANTIK TRANSFORMATSIYA 84

Abdisharipova Mahliyo
NEMIS TILINI XORIJIY TILI SIFATIDA TA’LIM JARAYONIGA INTEGRATSIYA QILISH VA UYG‘UNLASHTIRISH USULLARI 87

Abdullayeva Mohinur
XORAZM HUDUDIDAGI JOY NOMLAR(TOPONIMLAR)NING TARJIMASI 90

Abdullayeva Sabohat Sodiq Qizi
OG‘ZAKI NUTQDA LINGVISTIK ELIZIYA: EFL O‘QITISH MISOLIDA INGLIZ TILIDA QISQARGAN SHAKLLAR BILAN BOG‘LIQ MUAMMOLAR 92

Abdullayeva O‘g‘iloy Abdirahman qizi, Komiljonova Roviyajon G‘ayratbek qizi
MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA IJTIMOIY MUNOSABATLARNI RIVOJLANTIRISHDA OILANING ROLI 95

Ahmedova Visola Xolmurod qizi
OLIY TA`LIMDA INGLIZ TILINI O`QITISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH 97

Allabergenova Intizor Kadamovna
A COMPARATIVE STUDY OF LITERARY AND SCIENTIFIC TEXTS IN TRANSLATION STUDIES 101

Atabayeva Nilufar Atamuratovna, Sultonboyeva Gulasal Maqsudbek qizi
METHODS AND ACTIVITIES FOR ENHANCING ENGLISH LEARNERS LISTENING SKILL 105

Atabayeva Nilufar Atamuratovna, Nurullayeva Dilrux
IMPROVING ENGLISH LEARNERS LISTENING SKILLS WITH THE HELP OF ARTIFICIAL INTELLEGENCE 110

Atadjanova Lola
CHET TILINI O‘QITISHDA TALABALARNING KITOBXONLIK MALAKALARINI SHAKLLANTIRISHNING ILMIY -METODIK ASOSLARI 114

Avazmatova Mohkira Ergashevna
INNOVATIVE USE OF TRANSLATION IN LANGUAGE EDUCATION WITHIN A COGNITIVE FRAMEWORK 118

Avezova Rohila Abdusharipovna
CLIL METODIKASI ASOSIDA TIL VA FAN INTEGRATSIYASI 121

Avezova Rohila Abdusharipovna
CLIL METODOLOGIYASINING ASOSIY TAMOYILLARI VA KOMPONENTLARI 124

Babajanova Zumrad Igor qizi, Axmedova Aziza Xamidbek qizi, Bekchonova Mohinur Xalilla qizi, Qosimboyeva Nafisa Mansur qizi
ASSESSING SPEAKING: BASIC CONCEPTS AND TERMINOLOGY USED FOR DESCRIBING SPEAKING SKILLS ASSESSMENT 129

Azizova Venera Anvarovna
O‘ZBEK VA INGLIZ TILLARIDAGI TO‘LIQSIZ GAPLARNING PRAGMATIK XUSUSIYATLARINI O‘QITISHDA INTEGRATIV YONDASHUV 133

Babajanova Zumrad Igor qizi, G‘affarova Sarvinoz Hamidbek qizi
CLIL AS AN INNOVATIVE INTEGRATIVE APPROACH IN LANGU AGE TEACHING 136

Ilmira Bazarbayeva
INTEGRATING INTERNATIONAL PEDAGOGIC AL PRACTICES IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING 141

Babajanova Zumrad Igor qizi, Bekberganova Umida San'at qizi, Bahromova Malika Muzaffarovna, Baxtiyorova Shaxrizoda Dilmurod qizi
ASSESSING GRAMMAR AND VOCABULARY: BASIC CONCEPTS AND TERMINOLOGY USED FOR DESCRIBING ASSESSMENT 144

Bobojonova Dilfuza Shuxrat qizi,
BAYRON SHE‘RIYATI TARJIMALARIDA LINGVISTIK VA MADANIY INTEGRATSIYA MUAMMOLARI (1974 -YILGI O‘ZBEK NASHRLAR MISOLIDA) 146

Boboxonova Saodatjon Xamrobek qizi,
RAQAMLI GEYMIFIKATSIYA PLATFORMALARINING NEMIS TILINI O‘QITISH JARAYONIDA KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYAGA TA‘SIRINI O‘RGANISH 150

Djumaniyozova Zilola Navfal qizi, Ergasheva Ozoda Faxriddin qizi,
Ramazanova Dilorom Izzatillo qizi,
THEORETICAL BASIS OF TEACHING READING 154

Egamberganova Nozima G‘ayrat qizi, Sabrina Ollomberganova Rashidovna,
Soliyeva Shohida Shavkatbek qizi
THE INTEGRATION OF EMERGING TECHNOLOGIES IN EDUCATIONAL

ASSESSMENT 160

Erimbatova Shahnoza Nurulla qizi
MECHANISMS FOR ENHANCING LEARNING EFFECTIVENESS THROUGH INTERDISCIPLINARY INTEGRATION IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION 162

Gulbahor Eshchanova Husanboyevna, Gulimova Maftuna Ahmet qizi
SUN‘IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIGA ASOSLANGAN ADAPTIV TA‘LIM TIZIMLARINING INGLIZ TILINI O‘QITISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHDAGI 165

Eshchanova Gulbahor Husanboyevna, Otanazarova Mo‘tabar Muzaffar qizi
DEVELOPING CRITICAL THINKING THROUGH READING AND WRITING 170

Eshchanova Gulbahor Husanbayevna, Otaboyeva Komila Kamoladdin qizi,
Otaboyeva Dinora Kamoladdin qizi
DIGITAL MICRO-TASKS: A NEW PEDAGOGICAL MODEL FOR ENHANCING ENGLISH LANGUAGE ACQUISITION AND ATTENTION MANAGEMENT IN GENERATION ALPHA 173

Eshchanova Gulbahor, Ro‘zmetova Maftuna Baxtiyor qizi
TRADITIONAL AND MULTIMEDIA LEARNING: THE DIFFERENCE 176

Eshchanova Gulbahor Husanbayevna, Rustamova Sevinch Anvarovna
THE ROLE OF AUTOMATED EDUCATIONAL MANAGEMENT SYSTEMS IN SUPPORTING ETHICAL AND VALUE -BASED EDUCATION IN THE DIGITAL ERA 178

Eshchanova Gulbahor Husanbayevna, Baxtiyorova Dilafro‘z Dilshod qizi
TAJRIBALARINI INGLIZ TILI DARSLARIDA QO‘LLASH IMKONIYATLARI 182

Eshchanova Gulbahor Husanbayevna, Gadaniyazova Dilnavoz Rashid qizi
TIL O‘RGANISHDA O‘QUVCHINING MUSTAQIL ISHLASH KO‘NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH 186

Eshchanova Gulbahor Husanbayevna, Egamova Maftuna Bahodir qizi
DIGITAL NATIVES IN THE CLASSROOM: EFFE CTIVE STRATEGIES FOR TEACHING ENGLISH TO GENERATION Z AND ALPHA 189

Babajanova Zumrad Igor qizi, Geldiyeva Leyli Begovna, Sobirova Shaxzoda Shavkat qizi,
Qoziboyeva Muxlisa G'ulom qizi
DEVELOPING ASSESSMENT BLUEPRINT FOR SPEAKING AND LISTENING: STRATEGIES AND CORE PRINCIPLES 192

Hamrayeva Shodiya Shavkat qizi
TEACHING GRAMMAR AS THE FIRST LANGUAGE 194

Komilova Nafosat Erali qizi, Iskandarova Sug‘diyona Yunusjon qizi,
Shonazarova Dilafro‘z Doniyor qizi
DEVELOPING INTERCULTURAL COMMUNICATIVE COMPETENCE IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING 196

Jumabayeva Mushtariybonu Baxodir qizi
INTEGRATION OF UPBRINGING IN DIGITAL EDUCATION: PEDOGOGICAL APPROACHES AND CHALLENGES 200

Babajanova Zumrad Igor qizi, Jumaboyeva Laylo Kenjaboy qizi
CURRENT ISSUES OF THE INTEGRATIVE APPROACH IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION 207

Babajanova Zumrad Igor qizi, Jumanazarova Shohruza Otabek qizi, Karimova Sabrina Farid qizi,

Shukurullayeva Nozima Narimon qizi
PEER ASSESSMENT AS A TOOL FOR IMPROVING ENGLISH LANGUAGE SKILLS IN EFL CLASSROOMS 210

Jumanazarova Xamida Xamdam qizi
INGLIZ TILINI O‘QITISHDA SUN`IY INTELLEKTDAN FOYDALANISH 213

Jumaniyozova Feruza Qurvondurdi qizi
HOW CAN STORYTELLING HELP STUDENTS TO LEARN ENGLISH BETTER? 217

Kamoladdinov Diyorbek
CHET TILLARI TA‘LIMIDA INTEGRATIV YONDASHUVNING DOLZARB MASALALARI 219

Khujaeva Sayyora Khujaevna, Kurbanbaeva Kamola
CURRENT ISSUES OF THE INTEGRATIVE APPROACH IN FOREIGN EDUCATION 222

Khujaeva Sayyora Khujaevna, Ollanazarova Shohnoza
USING AUDIOVISUAL MEDIA TO DEVELOP LISTENING AND CULTURAL AWARENESS IN ENGLISH CLASSES 225

Khujaeva Sayyora Khujaevna, Otabaeva Oymonjon
COLLOBORATIVE LEARNING STRATEGIE S FOR ENHANCING COMMUNICATIVE COMPETENCE 228

Babajanova Zumrad Igor qizi, Komilova Maftuna Hamid qizi, Bahodirova Ruxshona Jasurbek qizi, Sabirbaeva Aydana Kutlibaevna
ASSESSING SPEAKING: BASIC CONCEPTS AND TERMINOLOGY US ED FOR DESCRIBING SPEAKING SKILLS ASSESSMENT 233

Комилова Нафосат Эрали кизи
ЧТЕНИЕ КАК СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ НАВЫКОВ ГОВОРЕНИЯ И ПИСЬМА 235

Masharibova Lobar Rayimberganovna, Maksudova Zebo Zafar qizi
THE INTEGRATION OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN EFL TEACHING 238

Maratova Kumushxon Anvarovna
XORIJIY TIL O‘QITISHDA FANLARARO INTEGRATSIYA ORQALI KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISH MUAMMOLARI 243

Maratova Oltinoy Anvar qizi
INTEGRATSIYALASHGAN DARSLAR ORQALI SHAXSGA YO‘NALTIRILGAN TA‘LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISH 248

Matniyazova Zilola Umidbek qizi,
HOW REPETITION HELPS IN LANGUAGE LEARNING 250

Matqurbonova Mahliyo Ravshan qizi,Atoboyeva Ozoda Yarashboy qizi, Sultonova Umida Rashid qizi
INNOVATIVE ASSESSMENT IN MODERN EDU CATION 254

Masharipova Guli Umrbek qizi
ADABIY MANBALARNI RAQAMLASHTIRISHNING TEXNOLOGIK VA PRINSIPLARI 256

Masharipova Lobar Khayrulla qizi
GROUP WORK VS INDIVIDUAL WORK IN LANGUAGE CLASSES 259

Murod Nazarov, Shokhida Ismailova
MODERN PEDAGOGICAL APPROACHES TO TEACHING TRANSLATION STUDIES AT UNIVERSITIES AND STRATEGIES FOR TRA NSLATING CULTURAL CONTEXT IN MASS MEDIA TEXTS 266

Norboyeva Nozima
THE ROLE OF QUESTIONS IN CLASSROOM COMMUNICATION 270

Odilbekova Fotima Rustambek qizi, Baymanova Zulxumar Bakbergan qizi
Muratbayeva Umida Baxadir qizi
THE EFFECTIVENESS OF AI -POWERED TOOLS IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING 273

Radjapova Feruza Abdullaevna, Iskandarova Kamila Arslan qizi
METHODS OF IMPROVING ENGLISH LEARNERS‘ READING SKILLS 276

Otajonova Mavluda Mansurbek qizi
ZAMONAVIY TA’LIM TIZIMIDA XORIJIY TILLARNI O‘QITISHDA FANLARARO INTEGRATSIYANING AHAMIYATI 280

Otakhonova Ravshanoy Kamolbek qizi
ADVANTAGES AND CHALLENGES OF INTEGRATING FOREIGN EXPERIENCE IN THE EDUCATIONAL PROCESS 284

Radjapova Oygul Erkinovna
METAPHOR -BASED INTEGRATIVE APPROACH TO TEACHING ENGLISH LITERARY 287

Rahimova Sarobibi Hamrobekovna
ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN MODERN EDUCATION 290

Babajanova Zumrad Igor qizi, Rajapboyeva Rayhona Adilbek qizi, Adilova Mahfuza Javlonbek qizi,
Sadullayeva Fotima G‘ayrat qizi
ASSESSING ORAL SPEECH: KEY CONCEPTS AND TERMINOLOGY IN SPEAKING EVALUATION 292

Rajapova Gulnoza Azimboy qizi, Zinatboyeva Charosxon Sherzod qizi,
Koblanova Aynur Jengisbay qizi
DEVELOPING INTERCULTURAL COMMUNICATION SKILLS IN PRE -SERVICE ENGLISH TEACHERS THROUGH MO DERN TEACHING APPROACHES 296

Rakhimova Zukhra
HOW CLASSROOM ACTIVITIES IMPROVE COMMUNICATION SKILLS 300

Rashov Oybek Sobit ugli
AN INTEGRATIVE APPROACH TO ENHANCING ENGLISH COMMUNICATIVE COMPETENCE OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN SPECIAL EDUCATION SETTINGS 304

Raximova Ilmira Marksovna, Yuldasheva Charos Bexzod qizi
USING MOVIES AND TV SHOWS AS AN EFFECTIVE TOOL IN LEARNING ENGLISH 311

Raximova Ilmira Marksovna, Matnazarova Anagul
CHET TILLARINI O‘RGANISHNING INTELLEKTUAL VA TA‘LIMIY TRANSFORMATSIYASI: LISONIY KO‘NIK MADAN KOGNITIV KAMOLOT SARI 314

Raximova Sevinchoy Ulug'bek qizi
A COMPARATIVE ANALYSIS OF RUSSIAN AND ENGLISH LANGUAGES IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING 317

Xorijiy tillarni o‘qitishda integrativ yondashuv: innovatsiyalar va ilg‘or tajribalar

Raxmanova Sabina, Xalmuradova Oygul
CURRENT ISSUES OF THE INTEGRATIVE APPROACH IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION 320

Rustambekov Humoyun,
XORIJIY TILLARNI O‘QITISHDA INTEGRATIV YONDASHUV: INNOVATSIYALAR VA ILG‘OR TAJRIBALAR 323

Rustamova Nafosat Rahimboy qizi, Islomboyeva Ozoda Soliy qizi,
Maxmudjonova Mashhura Muslim qizi
THE PROBLEM OF CREATING STANDARDIZED CONTROLS I N LANGUAGE EDUCATION 326

Rustamova Nafosat Rahimboy qizi, Maxmudjonova Mashhura Muslim qizi,
Jumabayeva Mushtariybonu Baxodir qizi
TYPES OF ESSAYS AND LETTERS 328

Ruzmetova Shakhnoza, Farxadova Feruza
THE ROLE OF MODERN PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN FOSTERING ACTIVE LEARNING AND STUDENT SUCCESS 330

Ro‘zmetova Shohida Ravshanbek qizi, Xasanshina Albina Ramilevna
COGNITIVE DIFFICULTIES IN LEARNING ENGLISH AND WAYS TO OVERCOME THEM 335

Ro‘zmetova Shohida Ravshanbek qizi, Otaboyeva Sarvinoz Yarashboy qizi
AI TR ANSLATION AND HUMAN TRANSLATION 338

Ro‘zmetova Shohida Ravshanbek qizi, Aminboyeva Go‘zaloy Davronbek qizi
ROLE PLAYING AND SCENARIO ANALYSIS -BASED TEACHING IN EDUCATION 341

Sapayeva Zuhra Rakhimberganovna, Xusainova Dilnura
THE APPLICATION OF MODERN EDUCATIONAL TECHNOLOGY IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION: INTERACTIVE METHODS AND BLENDED ONLINE LEARNING TOOLS 343

Shermetova Anaxon Farxod qizi
SUN‘IY INTELLEKT VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA REFLEKTIV TA‘LIMNI INTEGRATIV YO NDASHUV ASOSIDA TASHKIL ETISH 347

Sobirova Nilufar
THE USE OF SONGS IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING : A QUALITATIVE STUDY 350

Turabayeva Muxlisa Rasulbekovna
FRAZEOLOGIK BIRLIKLARNING TILSHUNOSLIKDAGI O‘RNI 353

Xajixanova Zubayda Sherzod qizi
USING CLIL TO TEACH MEDICAL TERMINOLOGY TO MEDICAL STUDENTS 355

Eshchanova Gulbakhor Husanbayeva, Xakberdiyeva Shahzoda Bunyodbekovna
DEVELOPING CRITICAL THINKING, CREATIVITY, COLLABORATION, AND COMMUNICATION THROUGH PROJECT -BASED LEARNING IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING 358

Xakberdiyeva Shahzoda Bunyodbekovna
PROJECT -BASED LEARNING AS A LEARNER -CENTERED APPROACH IN TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE 361

Babajanova Zumrad Igor qizi, Xasanova Qurbonoy Maqsudovna
Sobirova Rayhon Xushnud qizi, Po'latova Mehriniso Bahromovna
ASSESSING READING IN LANGUAGE LEARNING 364

Xasanshina Albina Ramilevna
STUDENT -CENTERED LEARNING IN ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM 365

Xudayberganova Nilufar Shamshaddinovna, Kalbayeva Shahzoda Rashidovna
Narimonova Guli Bahromovna
INCORPORATING FOREIGN LANGUAGES INTO EDUCATION: A SUBJECT APPROACH AND THE IMPACT OF PEDAGOGICAL STRATEGIES 368

Xudoyberganova Oysuluv Otanazar qizi
USING AI TECHNOLOGIES TO ENHANCE FEEDBACK IN ENGLISH WRITING INSTRUCTION 372

Yangiboyeva Zebo Murodjon qizi, Bozorboyeva Iroda Muzaffar qizi, Olimova Shodiya Umidbek qizi
THE CHALLENGES AND REWARDS OF BEING A TEACHER 375

Yuldashbayeva Sarvinoz Muzaffar qizi, Azatova Sevara Alisher qizi
THE CURRENT ISSUES OF THE INTEGRATIVE APPROACH IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING 379

Yuldashev Dilshod Maksudbek o‘g‘li, Jumanazarova Shohruza Otabek qizi
THE ROLE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN DEVELOPING INTERCULTURAL COMMUNICATIVE COMPETENCE OF F UTURE ENGLISH TEACHERS 381

Yuldashev Dilshod Maksudbek o‘g‘li, Quramboyev Kumush Ravshanbek qizi
CHALLENGES AND SOLUTIONS IN TEACHING INTERCULTURAL COMMUNICATIVE COMPETENCE IN ENGLISH LANGUAGE EDUCATION 384

Yuldashev Dilshod Maqsudbek ogli, Yuldasheva Havojon Qudrat qizi
CURRENT ISSUES OF THE INTEGRATIVE APPROACH IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING 386

Djumaniyazova Zilola Navfal qizi, Zokirova Nigorakhon Sokhibjon qizi,
Jo‘rayeva Sevinchbonu Azamat qizi
ROLE OF TECHNOLOGY IN MODERN EDUCATION 388

Taspulatova Umida Timur qizi,Matniyazova Malika Ravshanbek qizi,
Bobojonova Nodira Mo‘minjon qizi
USING AI TECHNOLOGIES IN LANGUAGE TEACHING:
BENEFITS AND CHALLENGES 393

Qadamboyeva Dilshoda Doniyor qizi
TEACHING ENGLISH SMALL TALK IN PRIMARY CLASSES 397

Polvannazirova Sevara Xasanboy qizi, Sobirova To‘xtagul Fayzulla qizi
O‘ZBEK TILIGA INGLIZ TILIDAN O‘ZLASHTIRILGAN ENG YANGI QATLAMI:
LINGVISTIK INTEGRATSIYA VA SEMANTIK TRANSFORMATSIYA 402

2 sho‘ba
NEW INNOVATIVE METHODS AND THEIR EFFECTIVENESS.

Eshchanova Gulbahor Husanbayevna,
ENHANCING COMMUNICATIVE COMPETENCE IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

THROUGH ARTIFICIAL INTELLIGENCE: AN INTEGRATIVE APPROACH 407

Masharipova Nargiza Otaxonovna, Boynazarova Muxlisa Dilshod qizi
ASSESSMENT STRATEGIES IN CLIL: USING RUBRICS AND FORMATIVE FEEDBACK 410

A.R.Kalandarov, V.Azizova
INGLIZ TILINI O‘QITISHDA TO‘LIQSIZ GAPLARNING PRAGMATIK XUSUSIYATLARINI O‘RGATISHDA INNOVATSION METODLARNING SAMARADORLIGI 415

Botirova Zebo Khakimjon qizi, Raxmatova Maftuna Ma’murjon qizi
IMPROVING STUDENTS‘ ENGLISH SPEAKING COMPETENCE THROUGH VIDEO CONTENT 420

Ибрагимова Феруза Рустамовна, Мадаминова Лобар Шерали қизи
ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМЫ КАК СРЕДСТВО ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ ИНОСТРАНЦЕВ 422

Ибрагимова Феруза Рустамовна, Олимова Муаззам Камолбек қизи
МОБИЛЬНОЕ ПРИЛОЖЕНИЕ В ИЗУЧЕНИИ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО 424

Djumaniyazova Zilola Navfal qizi, Abdusattorova Ra‘no Jakhangirovna
NEW INNOVATIVE METHODS AND THEIR EFFECTIVENESS IN HIGHER EDUCATION 427

Djumaniyazova Zilola Navfal qizi, Abdusattorova Ra‘no Jakhangirovna
NEW INNOVATIVE METHODS AND THEIR EFFECTIVENESS 430

Aktamova Zarniso Farvez qizi
REPRESENTATION OF CHILDHOOD FEAR IN “LORD OF THE FLIES” AND “SARIQ DEVNI MINIB” : A COMPARATIVE LINGUISTIC ANALYSIS 434

Aliyeva Dildora Sherkuziyevna
NEW INNOVATIVE METHODS AND THEIR EFFECTIVENESS: EXPLORING INNOVATIVE TEACHING STRATEGIES IN CONTEMPORARY EDUCATION 439

Abdrimova Soliyajon
THE ROLE OF SCENARIO -BASED LEARNING IN MODERN EDUCATION 449

Abdullayeva Sevinchoy Otanazar qizi
THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA ON ENGLISH LANGUAGE LEARNING 443

San‘atova Dilshoda San‘atovna,Abdullayeva Shohida Shuhrat qizi
YUQORI SINF O‘QUVCHILARIDA INGLIZ TILINI O‘RGATISHDA YANGI INNOVATSION METODLAR VA UNING SAMARADORLILIGI 452

Abdullayeva Umidaxon Abdulla qizi,Sobirova Shaydo Oybek qizi,
Ochilova Xabibaxon Ulug‘bek qizi
RUS TILINI CHET TILI SIFATIDA O‘QITISHDA SUN‘IY INTELLEKTNI INTEGRATSIYA QILISH METODLARI 455

Iskandarova Shaxodat Ravshanbekova, Abdullayeva Sarvinoz Nematjon qizi
ADVANTAGES AND CHALLE NGES OF INTEGRATING FOREIGN EXPERIENCE INTO THE EDUCATIONAL PROCESS 458

Abdusharipova Shaxnoza Quvondiq qizi

INTEGRATING NEW INNOVATIVE METHODS INTO TEACHING
FOREIGN LANGUAGE 461

Ахмедов Акромжон Муроджон угли
ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ К ОБУЧЕНИЮ РУССКОМУ ЯЗЫКУ
В УЗБЕКИСТАНЕ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ 464

Akalayeva Sevinchoy Rufat qizi
GAMIFICATION AS A TOOL FOR ENHANCING MOTIVATION IN ENGLISH
LANGUAGE TEACHING 470

Allaberganova Feruza Ulugbek qizi
THE ROLE OF INNOVATIVE METHODS AND THEIR EFFECTIVENESS
IN FOR EIGN LANGUAGE TEACHING 475

Allaberganova Shahruza Xayrulla Qizi
THE ROLE OF COMMUNICATIVE LANGUAGE TEACHING
IN IMPROVING SPEAKING SKILLS 478

Allaberganova Umida
“TRISTAN VA IZOLDA” ASARI BOSH QAHRAMONLARINING
ICHKI XARAKTER XUSUSIYATLARI 481

Allaberganova Umida Maqsud qizi
LITERATURE AS A METHODOLOGICAL TOOL IN TEACHING ENGLISH 485

Atabayeva Nilufar Atamuratovna
ICHKI MONOLOGLAR TURLARI VA TARJIMASI
(T. Drayzerning “Jenni Gerxardt” asari tarjimasi misolida) 489

Atagaldiyeva Laylo
ENHANCING STUDENTS‘ VOCABULARY COMPETENCE USING MOBILE
APPLICATIONS 493

Masharibova Lobar Rayimberganova , Axmedov Akbarjon Elmurod o‘g‘li
THE IMPACT OF CULTURALLY CONTEXTUALIZED VOCABULARY
INSTRUCTION ON ESL LEARNERS‘ VOCABULARY RETENTION 497

Ruzmetova Shakhnoza, Bahtiyarova Nilufar
INNOVATIVE TEACHING M ETHODS FOR MODERN CLASSROOMS 501

Allaberganova Shoxruza Xayrulla qizi, Baxtiyorova Zebiniso Umid qizi
LANGUAGE AND IDENTITY: HOW LANGUAGE SHAPES SELF –PERCEPTION 505

Bobojonova Nodira Mo`minjonovna,Ataxanova Farangiz Inoyatovna,
Shavkatova Farangiz Temur qizi
THE ROLE OF INTERACTIVE AND DIGITAL TECHNOLOGIES IN MODERN
FOREIGN LANGUAGE TEACHING 509

Boltoyeva Sarvinoz Sarvar qizi
THE IMPACT OF DIGITAL TOOLS ON LANGUAGE LEARNING
EFFECTIVENESS 512

Boynazarova Muxlisa Dilshod qizi
INTEGRATING DIGITAL TOOLS IN CLIL FOR EFFEC TIVE LANGUAGE
LEARNING 515

Bunyod Bazarov To‘lqinjonovich

THE USE OF COMPUTER TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES 519

Burxonova Ra‘no Xolboy qizi
TASHQI MOTIVATSIYANI SHAKLLANTIRISHDA TOLERANTLIK MADANIYATINING PEDAGOGIK AHAMIYATI 521

Davletyarova Nodirabegim
CHARACTERIZATION THROUGH SPEECH IN LITERARY TEXTS: REVEALING PERSONALITY THROUGH DIALOGUE 524

Dilshodbekova Maxliyo Isroiljon qizi
THE THEORETIC AL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF DEVELOPING STUDENTS‘ REFLECTIVE COMPETENCIES IN THE PEDAGOGICAL EDUCATION PROCESS 528

Dilnoza Jabborova Jobir qizi
THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE PEDAGOGIC AL METHODS IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE: ANALYSIS BASED ON INTERACTIVE AND STUDENT-CENTERED APPROACH 532

Эгамберганова Гулмира Аллаберган кизи, Шокиржонова Хулкар Эркинбой қизи
МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ УЧАЩИХСЯ ШКОЛЫ С ПОМОЩЬЮ 536

Ilkhomova Makhliyo Sardorovna
THE USE OF DIGITAL TECHNOLOGY IN ENHANCING ESP LEARNERS’ SPEAKING SKILLS 539

Iskandarova Shakhodat Ravshanbekovna, Aminboyeva Sevinch Po‘lat qizi
INTEGRATING HYBRID LEARNING APPROACH TO IMPROVE PRODUCTIVITY 541

Исмоилова Севинч Муродбек кизи
АДАПТАЦИЯ ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА К НАЦИОНАЛЬНОЙ СИСТЕМЕ В ПОВЫШЕНИИ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ 545

Jumaniyozova Mukhayyo Saparboyevna
THE IMPORTANCE OF A MULTIMODAL APPROACH IN DEVELOPING CREATIVE COMMUNICATIVE COMPETENCE IN SENIOR SCHOOL STUDENTS 551

Jumaniyozova Sevinchoy Gulomjon qizi, Odambayeva Yulduzxon,
Otanazarova Mahliyo Shuhrat qiz
THE SIGNIFICANCE OF INNOVATIVE APPROACHES AND THEIR IMPACT ON FOREIGN LANGUAGE INSTRUCTION 556

Khujaeva Sayyora Khujayevna , Jumazararova Zaynabjon
FLIPPED CLASSROOM APPROACH IN TEACHING ENGLISH GRAMMAR AT SECONDARY EDUCATION 559

Jumaboyeva Adolat Davronbek qizi, Kalandarova Umida Oybekovna,
Bahodirova Munisa Bahrom qizi
INNOVATIVE APPROACHES AND THEIR EFFECTIVENESS IN THE FOREIGN LANGUAGE TEACHING 562

Karimquliyeva Gulhayo Hikmat qizi
USING THE INTENSIVE READING METHOD IN EFL CLASSES BASED ON SIMPLIFIED TEXTS 564

Karimquliyeva Gulhayo Hikmat qizi, Qamarova Maryamoy Xusinboy qizi,
Shavkatova Zahro G‘ulom qizi

THE ROLE OF MULTIPLE -CHOICE QUESTIONS IN ASSESSING READING COMPREHENSION 567

Raximova Ilmira Marksovna, Komiljanova Mokhinur Azamat kizi
MODERN TEACHING METHODS AND THEIR IMPACT ON STUDENT LEARNING 571

Kuryazova Iroda Baxromovna
SUN‘IY INTELLEKT VOSITALARIDAN FOYDALANGAN HOLDA INGLIZ TILI DARSLARIDA MATN BILAN ISHLASH SAMARADORLIGINI OSHIRISH 573

Madraximova Muxlisa Shokir qizi, Latipova Sarvinoz Shavkatbek qizi
TA‘LIM JARAYONIDA INNOVATSION PEDAGOGIK METODLARNING QO‘LLANILISHI VA ULARNING O‘QUVCHILAR KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHDAGI SAMARADORLIGI 577

Ruzmetova Shakhnoza, Maratova Dilafruz
STUDENT CENTRED VS TEACHER CENTRED LEARNING IN TEGRATION 581

Masharibova Lobar Rayimberganovna
METHODS FOR ENHANCING DIGITAL LI TERACY OF FUTURE ENGLISH LANGUAGE TEACHERS 584

Raximova Ilmira Marksovna, Matnazarova Anagul Umrbek qizi
CHET TILLARINI O‘RGANISHNING INTELLEKTUAL VA TA‘LIMIY TRANSFORMATSIYASI: LISONIY KO‘NIKMADAN KOGNITIV KAMOLOT SARI 587

Matyakubova Rayxon Ismoilovna
KASBIY TA‘LIM JARAYONIDA SHAXSIYLASHTIRILGAN O‘QITISH METODLARINI SAMARALI TATBIQ ETISH 590

Matyaqubova Nilufar, Farxodova Yulduz, Mamatsobirova Mohinur
TYPES OF LANGUAGE TESTS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING 593

Nishanbayeva Umida, Erniyazova Aygul
THE DEVELOPMENT OF STUDENTS‘ VOCABULARY COMPETENCE THROUGH MOBILE APPLICATIONS 596

Masharipova Nargiza Otaxonovna, Niyozmetova Mahfuza Yuldashboy qizi
EFFECTIVENESS OF TEACHING ENGLISH THROUGH LMS INTEGRATION OF THE FLIPPED CLASSROOM 599

Masharipova Nargiza Otaxonovna, Niyozmetova Mahfuza Yuldashboy qizi
FLIPPED CLASSROOM VA LMS INTEGRATSIYASI ORQALI INGLIZ TILINI O‘QITISHNING SAMARADORLIGI 605

Ollayorova Laylo Dilshod qizi
O‘G‘UZ LAHJASIDA SINGARMONIZMNING BUZILISHIDA O‘ZLASHMA QATLAM ROLI: ARAB, FORS VA RUS SO‘ZLARINING FONOLOGIK ADAPTATSIYASI 611

Ollanazarova Mashhura Ilxambay qizi
ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA O‘QUVCHILARNING FAOLLIGINI OSHIRISH 616

Otajonova Shaydoxon, Qabulova Xonzodabegim
NEW INNOVATIVE METHODS AND THEIR EFFECTIVENESS 621

Babadjanova Umida Baxodirovna, Ozadboyeva Shakhzoda G‘ayrat qizi

NEW INNOVATIVE METHODS AND THEIR EFFECTIVENESS IN DEVELOPING READING COMPREHENSION TH ROUGH EXTENSIVE READING PROGRAMS 624

Jumaboyeva Adolat Davronbek qizi, Polvonnazarova Poshshajon
NEW INNOVATIVE METHOD S, THEIR EFFECTIVENESS IN LANGUAGE TEACHING 627

Polvonova Sevinchoy Ikrom qizi
THE ROLE OF NOVELS, SONGS, FILMS, AND DUOLINGO IN LEARNING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE 630

Allaberganova Shahruza Xayrulla Qizi, Qadamboyeva Nozima Yusufboy qizi
THE ROLE OF COMMUNICATION IN LISTENING SKILLS DEVELOPMENT: ENHANCING LANGUAGE ACQUISITION IN MODERN EDUCATIONAL PRACTICE 633

Qodirova Mohinur
INNOVATSION METODLAR VA ULARNING SAMARADORLIGI 637

Jumanazarova Zaynabjon, Qo‘shnazarova Obida, Raximova Sevinchoy
ENHANCING ENGLISH LANGUAGE TEACHING THROUGH BLENDED LEARNING APPROACHES 639

Atabayeva Nilufar Atamuratovna, Qo‘ziyeva Mexriniso
NEW INNOVATIVE METHODS OF DEVELOPING LANGUAGE LEARNING SKILLS 643

Qodirberdiyeva Gulsevar
THE ROLE OF MODERN TEACHING TECHNIQUES AND THEIR EFFECTIVENESS IN SECONDARY SCHOOLS 647

Ruzmetova Shakhnoza, Quranboyeva Yaqutjon
THE PROMOTION OF CREATIVE ACTIVITY IN STUDENT CENTRAL APPROACHES 649

Qurbonbayeva Sojidabonu Muxtar qizi
BLENDED LEARNING AS AN INTEGRATIVE APPROACH IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING 653

Qurbonbayeva Sojidabonu Muxtar qizi
THE ROLE OF DIGITAL RESOURCES IN MODERN FOREIGN LANGUAGE TEACHING 658

Qutliboyeva Asal Sherzod qizi, Raximova Ilmira Marksovna
EFFECTIVENESS OF INNOVATIVE INTEGRATIVE METHODS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING 661

Rajapboyeva Sunbuloy Akmal qizi, Rimboyeva Iroda Karimboy qizi,
Rahimberganova Mahliyo Mansur qizi
ASSESSING LISTENING: VARIOUS METHODS AND TERMINOLOGY USED FOR DESCRIBING LISTENING SKILLS ASSESSMENT ` 667

Khujaeva Sayyora Khujaevna, Ravshonbekova Shaxinabonu
THE ROLE OF MOBILE TOOLS IN TEACHING AND LEARNING VOCABULARY 671

Raximova Sevinchoy Ulug'bek qizi
GAMIFICATION AND MOBILE VOCABULARY APPLICATIONS AS INNOVATIVE METHODS IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING 675

Rustambekova Gulzoda, Hamzayeva Sevinchoy
CHET TILLAR TA‘LIMIDA KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION TA‘LIM USULLARI 678

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING MA’NAVIY-AXLOQIY RIVOJLANISHIDA MILLIY QADRIYATLARNING PSIXOPEDAGOGIK AHAMIYATI
Atadjonova Dinora Ulug‘bekovna,
Axmadjanova Shaxnoza Qaxramon qizi, *691*

ИНТЕГРАТИВНЫЙ ПОДХОД В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ
Каримова Фарида Наильевна 694

“BO‘LAJAK PEDAGOGLARNI TAYYORLASHDA MILLIY ADABIY ASARLAR VOSITASIDA VATANPARVARLIK VA AXLOQIY TARBIYA UZVIYLIGINI TA’MINLASH”
Qadamboyeva Hilola Umid qizi
Matnazarova Charos.G‘afur qizi 700

EARLY DEVELOPMENT OF ENGLISH PRAGMALINGUISTIC TERMS
Sabirova Bernara Umarjanovna, 704

BO‘LAJAK TARBIYACHILARNING OG‘ZAKI NUTQINI RIVOJLANTIRISHDA QAYTA HIKOYALASH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH VA MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA MULOQOTCHANLIKNI SHAKLLANTIRISHDA IJODIY O‘YINLARDAN FOYDALANISH METODIKASI
Ro‘zmetova Muslima Ollayor qizi
Yusupova Nurxon Abdulla qizi 708

BOL‘G‘USI PEDAGOGLARDA REFLEKSIV FAOLIYATLARNI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI
Azadova Mahliyo Odilbekovna
Maxmudova Salimajon Azad qizi 714

PEDAGOGIK FAOLIYAT SHARQ VA G‘ARB MUTAFAKKIRLARINING NUQTAI-NAZARIDA
Nuraddinova Raviyajon Sultanbayevna
Muzaffarova Muazzamoy Muzaffar qizi 718

Ilmiy-uslubiy nashr

“XORIJIY TILLARNI O‘QITISHDA INTEGRATIV YONDASHUV: INNOVATSIYALAR VA ILG‘OR TAJRIBALAR” MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN

INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE ON THE TOPIC “AN INTEGRATIVE APPROACH TO TEACHING FOREIGN LANGUAGES: INNOVATIONS AND BEST PRACTICES”

“ИНТЕГРАТИВНЫЙ ПОДХОД К ОБУЧЕНИЮ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ: ИННОВАЦИИ И ЛУЧШИЕ ПРАКТИКИ” МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

1-қисм

Muharrir *T.Tangriberganov*
Sahifalovchi *M.Saidova*
Texnik muharrir *I.Abdurahmonova*

Bosishga 2026-yilning 6-mayida ruxsat qilindi.
Bichimi: 84x108.$^{1}/_{16}$.
“Times New Roman” garniturasi.
Hajmi: 46,0 bosma taboq.
Adadi: 100 dona.
53-sonli buyurtma.
Bahosi shartnoma asosida.

Original maket “Xorazm” nashriyoti
tahririyatida tayyorlandi va matbaa bo‘limida
chop etildi.

Manzil:
Urganch shahri, A.Qodiriy ko‘chasi, 2-uy